171

ALANI

DOCTR: ALTUM

DAV. BREDA.

1494.

G

32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

~~128~~
171 G 32
SW. 499
CA. 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Doctrinale altum ſeu liber parabolarū Alani metrice deſcriptus cū ſententijs ⁊ metrorum expoſitionibus vtilis valde ad bonorum morum inſtructionem.

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Iſte liber duobus

modis ſolet nominari. Primo ſm̄ quoſdam ap
pellat̄ doctrinale altū. Et ꝓ tanto vocat̄ doctri
nale. qꝛ dat doctrinā. Unde doctrinale dꝛ a do
ctrina. ⁊ oīs liber dans doctrinā doctrinale
poteſt appellari. tn̄ iſtud nomē doctrinale appropriatum ē illi libro
quē cōpoſuit magiſter Alexander de villa dei. qui incipit Scribe-
re clericulis. Alio mō ſolet vocari Alanꝰ de pabolis ab inuentore.
nā autor iſtius libri vocabat̄ Alanus de quo legit̄ ꝙ cū quodā die
ſtuderet pariſius ſciens ſeptem artes liberales necnō leges atqꝫ de-
creta ſuā ſciam ꝓpoſuit exponere ⁊ in aliquē fructū redigere ſeu ex-
plicare. Et cū in craſtinū de tota trinitate p̄dicādo vellet ſciam ⁊ no
ticiam verā de illa cūctis audiētibus exhibere. ipo ꝑgente ad ſpaci
um ꝑpe quādam ripariā. cogitans qualiter opus ꝓpoſitum ꝯplere
poſſet. quendā puerꝫ reꝑperit. q̄ tenēs vnū coclear in manu fecerat v
nā paruā foueā modicū ꝓcul ab aqua. ⁊ hauriens aquā cuꝫ ſuo co-
cleari portabat ad foueā quā fecerat. ⁊ inſtāter (ſicut puer ꝓpoſue-
rat aquā in foueā) aqua terrā intrabat. qꝛ locꝰ erat arenoſus. Quod
vidēs Alanus dixit puero. O puer q̄d hic agis. Rn̄dens puer di-
xit. Totā iſtā ripariā in foueā meā ponere ꝓpoſui: nec ceſſabo q̄uſ-
qꝫ ꝓpoſitū meū adimpleuero. Cui Alanus. Qn̄ putas feciſſe opꝰ
tuū licet ſit puerile. tn̄ eſt impoſſibile tibi. Cui puer. Hoc citius fe-
cero q̄ꝫ tu ꝓpoſitū tuū adimpleueris. Et Alanus reſpondens dixit.
Quid em̄ ꝓpoſui facere. Et puer dixit. Tu ꝓpoſuiſti declarare cras
totā trinitatē ꝑ tuā ſciam in p̄dicatōne. qđ eſt magis impoſſibile ti
bi q̄ꝫ qđ ego ꝓpoſui. Quod audiens Alanus multū territus reuer
ſus domū ⁊ dicta pueri ꝯmemorans. multū dolēs ⁊ triſtis ſuā pre
ſumptōem ſiue arrogantiā cognouit. Adueniēte vero die craſtina ⁊
hora p̄dicationis vbi multitudo magna populi fuerat cōgregata.
Alanus aſcendens cathedrā dixit loco thematis. Sufficiat vobis
vidiſſe alanū. Quibus verbis dictis deſcendit de cathedra. ⁊ abijt
Quod videns populus nō modicum ſtupefactus fuit. Hoc facto
alanus verecundia confuſus ꝑmanere nolens ibidem tranſiuit bur
gundiam ⁊ in quadam abbatia ciſtertiū nomine paſtor ouium fuit
et deinde fuit conuerſus ipſius abbatie ad modum laici. Accidit ꝙ
quidam heretici rome aduenerant. qui per ſua argumenta falſaſqꝫ
ſillogiſatōes totam fidem catholicam ſubuertebant. quaꝓpter pa
pa mādauit oēs p̄latos. abbates. doctores ⁊ clericos totius chriſti
anitatis romā venire. quatenus dictis hereticis reſiſterent. Quod
abbas magiſtri Alani audiens. alano relicto in abbatia voluit ro-

mam pergere. Tunc alanus qui iam ſenſum recuꝑauerat dixit dō
mino ſuo. O dñe me tedet hic ſtare. qꝛ diu eſt ꝙ abbatiā nō exiui.
quaꝓpter humiliter depcor. vt vobiſcū ꝑgam romā ⁊ bñ ſeruiā vo
bis optimeqꝫ penſabo de equis. Tūc abbas ꝑgens romā duxit ala
nū ſecū. Adueniente die diſputatōis abbas voluit intrare locū diſ
putationis cū quo alanus voluit intrare. Cui abbas dixit. vade ad
hoſpitiū ⁊ penſa de equis. qꝛ locum iſtum non potes intrare ꝓpter
cuſtodes ⁊ clientes hic exiſtentes. qui non ſinunt intrare niſi prela
tos ⁊ magnos clericos. ⁊ poſſes verberari. Cui alanus. volo verbe-
rari vt intrem: Et ſupponens ſe clamidi ſeu cappe ſui magiſtri ītra
uit dictum locum. ⁊ ipſe ſedens ad pedes ſui magiſtri audiuit diſ-
putationem. Heretici vero proponentes queſtiones ſuperauerunt
chriſtianos ⁊ vicerunt. Quod videns alanus exiuit latebras dicēs
magiſtro ſuo. Jube domine benedicere. Et abbas ſtupefactus dix
it alano. Sile miſer quid vis facere. Tunc Alanus intrauit dicēs
vt prius. Jube domine benedicere vſqꝫ ad terciam vicem. Quod
videns papa permiſit eum arguere. Et alanus recitans queſtiones
per dictos hereticos motas arguit ⁊ confudit illos: Quod videns
hereticus confuſus dixit. Tu es diabolus aut Alanus. Cui alanꝰ
Non ſum diabolus. ſed alanus. Tunc abbas magiſter ſuus volu-
it ſibi ſuam dignitatem donare. quam alanus ſuſcipere noluit. ſed
per papam ⁊ abbatem fuit ſibi conceſſum vt duos clericos haberet
in dicta abbatia. qui clerici ſub ſe libros quos ipſe dictaret ſcribe-
rent. vbi plures libros fecit. inter quos fecit iſtum. qui incipit. (A
phebo phebe ⁊c̄.) Alano vero mortuo fuit ſepultus in dicta abba-
tia ſuper cuius tumulo ſcribuntur iſti verſus. Alanum breuis ho-
ra breui tumulo ſepeliuit. Qui duo qui ſeptem totum qui ſcibi-
le nouit. Scire ſuum moriens dare vel retinere nequit. Iſte liber
ſolet vocari apud litteratos de parabolis. Et dicitur parabola a pa
ra quod eſt iuxta. ⁊ bole ſententia. quaſi iuxta ſententiam. // Item
in principio huius libri tria ſunt inquirenda. Primo que et quot
ſunt cauſe huius libri. Secundo quis eſt titulus huius. Et tercio
cui ꝑti philoſophie ſupponitur. Quo ad primum eſt ſciendū. ꝙ quat-
tuor ſunt cauſe huius libri. ſcꝫ efficiens. materialꝭ. formalis ⁊ finalꝭ.
Cauſa vero efficiens fuit venerabilis magiſter Alanus de quo im
mediate ſupiꝰ dcm̄ ē. Cā ꝯo matialꝭ ē bona ⁊ vtilꝭ doctrīa. ⁊ ꝑabolaꝝ
ſiue exēploꝝ pō. vt ī ipo ꝯtinetur. Cā āt foꝛalꝭ ē modꝰ ꝓcedēdi metricꝰ
Et cā finalꝭ ē duplex. ſ. grāmaticalꝭ ⁊ moralꝭ. Cā finalꝭ grāmaticalꝭ ē vt
ꝑlcō iſto libro ac bñ ītellcō fioꝝ mltoꝝ noticiā ac mltas ꝯcliatōes
eu modos ꝑndi hēamꝰ. Cā ꝯo finalꝭ moralꝭ ē. vt iſto libro ꝑlcō ac bñ
intellecto bonis moribus atqꝫ ꝟtutibꝫ adhereamus. Quo ad ſcḋm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

ſciendum ꝙ titulus p̄ntis opis eſt. Incipit liber magiſtri Alani
de parabolis. Vł' ſic ſcḋm alios Incipit doctrinale magiſtri Alani d
parabolis. Vel ſic Incipiunt parabole magiſtri Alani Quo ad ter
cium ſciendum. ꝙ eſt diſtinguendum cui parti philoſophie ſuppo/
natur. quia vel legit̃ grãmaticaliter ſolũ. ⁊ ſic ſupponitur philoſo/
phie morali ratõnali Vel legitur realiter vt ſcilicet eſt cauſa ſcien/
tie vł' doctrine. ⁊ ſic ſupponitur philoſophie morali ſimpl'r ¶ His
ergo viſis ſciendũ eſt ꝙ iſte liber diuiditur in ſex ꝑtes ſiue in ſex ca
pitula. ſcḋm ꝙ diuerſimode proceditur. ſcꝫ ſcḋm diuerſam ſituationem
metroꝝ. Primũ capl'm ꝓcedit per ꝟſus binos. ⁊ incipit in ꝑncipio
et durat vſqꝫ ad illã ꝑtem (Luctatur) Scḋm capl'm ꝓcedit per ver
ſus quaternos. ⁊ incipit ibi (Luctatur) ⁊ finitur ibi (Nõ teneas au/
rũ) Terciũ procedit per verſus ſexternos. ⁊ incipit ibi (Nõ teneas
et durat vſqꝫ ibi (Nõ bene pedibꝫ) Quartũ capl'm ꝓcedit ꝑ octo ꝟ/
ſus. ⁊ incipit ibi (Nõ bene) ⁊ durat vſqꝫ ibi (Non ſunt digna coli)
Quintũ ꝓcedit ꝑ verſus denos. ⁊ incipit ibi (Nõ ſunt digna coli)
et durat vſqꝫ ibi (Si quis arare) Sextum capl'm ꝓcedit ꝑ duode/
nos ꝟſus. ⁊ incipit ibi (Si q̄s) ⁊ durat vſqꝫ ad finẽ. Quodlibet autẽ
capl'm diuidit̃ in tot ꝑtes. quot in eodem ſunt parabole. vt patebit
in proceſſu

Capitulum primum

A Phebo phebe lumen capit. a ſapiente.
Inſipiens ſenſum. quo quaſi luce micat

¶ Hic autor ꝓſequitur ſuũ intentum. ⁊ primo poĩt ꝑabolaꝫ dicẽs
ꝙ ſicut luna ſumit lumen ſuum a ſole. ſic inſipiẽs debet ſumere ſen/
ſum ſiue ſapiam ⁊ bonã doctrinã a ſapiẽti viro ¶ Cõſtrue. phebe. i.
luna capit lumen. id eſt claritatẽ. a phebo. i. a ſole ſic inſipies capit
ſenſum. i. ſapientiam. a ſapiente quo micat. i. reſplẽdet quaſi luce

Nil aliud niſi ſe valet ardens ethna cremare
Sic ſe non alios inuidus igne coquit.

¶ Ponit aliã ꝑabolam dicẽs. ꝙ ethna eſt mons in ſicilia ſꝑ ardens
nec poteſt ardere alios mõtes niſi ſeipm̃ ſic eſt de inuido q̄ cupiens
aliena. ⁊ dolẽs de ꝓſperis ꝓximi vrit ⁊ coquit ſeipm̃ in igne doloꝝ
et triſticie. nihil nocẽs aliis niſi ſibiipi ¶ Con. ethna. i. tal' mons ar
dens. nil ꝓ nõ ⁊ aliq̄d. ⁊ nõ valet. i. nõ p̄t cremare aliq̄d niſi ſe. inui
dus coquit ſe ſic. i. taliter. ⁊ non coquit alios

Sus de ſorde leuat ſaltem dum colligit eſcas.
Cur nunq̄ꝫ ſurgit ſorde volutus homo

¶ Ponit aliam ꝑabolam dicẽs. ꝙ illud aĩal ſus ſurgit de ſorde ſiue
de palude. ſaltem dũ vult comedere. Quare ergo homo inuolutus
ſorde. i. pctis nõ ſurgit a peccato. ſcꝫ ꝑ ↄtritõem. confeſſionẽ ⁊ ſatiſfa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

ctionē. Cō. Sus ſurgit a ſorde ſaltē dū colligit.i.ꝯgregat eſcas.cur nūq̄ꝫ.ꝑ ñ ⁊ vnq̄ꝫ.hō volutꝰ.i.iuolutꝰ. ſorde.i.pctō.ñ ſurgit.ſ.a pctō.

Utribus antiquis vinum committere noli
Nec ſenibus ſenſum. quem retinere velis

Ponit aliā ꝑabolā di.ꝙ ſicut in vaſis antiq̄s vinū ponere nō debemꝰ ne forte vetuſtate vaſis ſiue putredine vinū ꝑeat ſiue vaſtet.ita ⁊ ſē ſum nr̄m̄ ſiue ſecretū quē volumꝰ celare nō debemus reuelare ſeni bus.qꝛ vt ait Catho.ſenſus puerił eſt in illꝭ ¶ Cōſtrue.ſꝑ tu noli cō mittere.i.immittere.vinū vtribꝫ ātiq̄s.nec velis ꝯmittere ſenſuꝫ.i. ſecretū.quem velis retinere ſenibus.ſuꝑple hominibus.

Nititur in vetitum. ꝙ in agros defluat equoꝛ.
Sic init illicitum q̄ꝫcito peccat homo

¶ Autoꝛ ponit aliā ꝑabolā dicens.ꝙ ſi mare deflueret ꝑ campos intraret in locū ſibi pꝛohibitū.i.incongruū.qꝛ talis nō eſt locꝰ eius Siľr homo q̄ꝫcito peccat intrat pctm̄ ſibi ꝓhibitū a deo ¶ Cōſtrue. equoꝛ nititur.ſuꝑple ītrare in vetitū.ſuꝑple locū ꝙ defluat in agros Sic homo init.i.intrat.illicitum.i.ꝓhibitum q̄ꝫcito peccat

Stultioꝛ eſt ſtulto qui mandat balſama cribꝛo.
Et verbis pleno verba tacenda viro

¶ Autoꝛ ponit aliam parabolam dicens.ꝙ ille eſt bene ſtultus qui mandat id eſt immittit ⁊ cōmendat balſama id eſt pꝛecioſa a romata vel vnguenta cribꝛo.quia ſic perderet totum Similiter il le non eſt ſapiens qui mandat vel dicit verba tacenda viro loquaci et adulatoꝛi ¶ Conſtrue.ſuꝑple ille eſt ſtultioꝛ ſtulto qui mandat. id eſt immittit. balſama.id eſt aromata.pꝛecioſa cribꝛo. Et ille ſup ple eſt ſtultioꝛ ſtulto qui mandat verba tacenda viro.id eſt homi ni.pleno verbis id eſt loquaci

Sepe viatoꝛem noua non vetus oꝛbita fallit
Sic ſocius ſocium non vetus immo nouus.

¶ Hic ponit aliam parabolam dicens.ꝙ ſicut via antiqua ſiue cō munis non decipit viatoꝛem.ſed via noua .i. nouiter inuenta.ſicut ſunt ſemite ⁊ methodi.ſepe deuiant viatoꝛē. Sic ſimiliter ſocius antiquus.id ē ex antiquo notus.non decipit ſocium ſuum.ſed ſoci us nouus ⁊ nouiter factus bene decipit.quare melius debemus di ligere ſocios antiquos q̄ꝫ nouos.⁊ cum ipſis fiduciam habere. ¶ Conſtrue.oꝛbita.id eſt via noua fallit ſepe viatoꝛem .ſed via ve tus ſuꝑple non fallit. Sic ſocius vetus.id eſt ab antiquo acquiſitus non fallit immo nouus ſuꝑple ſocius fallit

Non eſt in ſpeculo res que ſpeculatur in illo
Eminet et non eſt in muliere fides

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Autor per iſtam parabolam docet nos vitare mulieres dicens. ꝙ ſicut res que videtur eſſe in ſpeculo non eſt ibi. ſic fides que videtur eſſe in muliere non eſt in ea Conſtrue (res que ſpeculatur in ſpeculo non eſt in illo) ſcʒ ſpeculo (nam fides eminet) id eſt apparet (in muliere. ⁊ non eſt) ſupple in illa muliere.

In ſterili ſteriles aratrum facit aggere ſulcos
Et labor in miſeris eſt ſine fruge ſcholis

Hic autor docet nos fugere prauas ſcholas precipue vbi nõ ſũt boni vt prudentes magiſtri. ſed accedere ad bona ſtudia ſiue vniuſalitates vbi ſcʒ ſunt magiſtri ſapientes ⁊ prouidi dicens. ꝙ aratrũ facit rigas inutiles in agro ſterili. id eſt in agro non fertili. ita ſimiliter clericus laborans ſiue ſtudens in ſcholis miſeris nihil prodeſt Conſtrue (aratrum facit ſulcos) id eſt rigas. ſteriles. id eſt nõ fertiles. in agro ſterili. id eſt non fertili ſiue lapidoſo. et labor eſt ſine fruge. id eſt ſine fructu ſiue vtilitate. in ſchol miſeris. i. mali regis.

De minimis granis fit grandis ſumma caballi
De breuibus mendis non veniale malum.

Hic autor ponit aliam parabolam dicens. ꝙ ſicut magnꝰ equus fit ⁊ nutritur de minimis granis. ita peccatum mortale ſiue magnum peccatum poteſt generari ⁊ procedere ex multis venialibus Conſtrue. grandis ſumma caballi. id eſt equi. fit de granis minimis. ſic malum non veniale. immo mortale vel magnum. fit de mendis. id eſt de offenſis vel peccatis. breuibus id eſt paruis ⁊ non magnis

Non ſibi ſed reliquis aries ſua vellera portat
Sic alijs vnit ſemper auarus opes

Hic ponit aliam parabolam per quã docet nos vitare auaritiam dicens ꝙ aries ſiue muto portat lanam ſuam pro alijs ⁊ nõ pro ſe. ſic etiam auarus diuitias ꝓ alijs cõgregat ⁊ non pro ſe. qꝛ nihil audet exponere. immo q̃to plus habet tãto plus cupit Conſtrue. aries id eſt muto. non portat ſua vellera. id eſt ſuam lanã. ſibi. id ẽ pro ſe. ſed ſupple portat pro reliquis. ſ. ꝓ alijs hoibꝰ Sic auarꝰ vnit id eſt aggregat. ſemper opes alijs. ſcʒ hominibus.

Non leuiter velli quid ab vnco quod tenet ille
Nec es a loculo. quod tenet arta manus

Hic ponit aliã pabolã dicens. ꝙ ſicut illud qđ tenet ab vnco. id eſt a tali inſtrumẽto ferreo. vix poteſt ab eo recupari Cõſtrue. qđ aliq̃d nõ põt. velli id eſt remoueri. leuiter ab vnco. id eſt ab inſtrumẽto curuo. qđ ille ſcʒ vncus tenet es. id ẽ auꝝ ⁊ argentũ. qđ manꝰ arta. i. auara tenet nõ p̃t. velli. i. euelli. a loculo. id eſt a burſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Mille viris pꝛebere poteſt pincerna licum
Pocula doctrine pluribus vnus homo

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ ſicut pincerna poteſt dare vi/num mille viris ⁊ pluribus. ita vnus homo plures poteſt inſtruere et docere ¶ Cōſtrue. pincerna poteſt pꝛebere. id eſt dare. licum. id ē vinum mille viris. vnus homo. ſupple poteſt pꝛebere. pocula doc/trine pluribus. ſupple hominibus

Accipit et nunq̃ reddit mare ſcilla receptum
Sic rapit et retinet debitoꝛ era malus

¶ Hic ponit aliam parabolam dicens. ꝙ ſcilla id eſt periculuꝫ ma/rinum. quod ſemper recipit aquam maris ⁊ nunq̃ emittit aquam. quia aqua ingreſſa ſcillam nunq̃ reuertitur ab illa. Sic debitoꝛ malus ſemper recipit pecunias ⁊ alias diuitias inq̃tum poteſt et nunq̃ reddit ¶ Cōſtrue. ſcilla. id eſt periculum maris. accipit. id ē recipit. mare. id eſt aquam maris. ⁊ nunq̃ pro non ⁊ vnq̃. non red/dit vnq̃ receptum. ſcꝫ aquam introductam ſibi. malus debitoꝛ ra/pit ⁊ retinet era. id eſt pecunias. ſic. id eſt taliter.

Non leuiter coꝛio canis trahetur ab vncto
Nec nebulo diſco dum ſatietur eo

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ ſi canis poꝛtet vel comedat coꝛium vnctum ſiue pingue vl' carnes pingues vix poteſt ille canꝭ ab illa pinguedine remoueri Similiter homo guloſus non vult di mittere diſcum plenum epulis ſiue menſam niſi fuerit ſatur ⁊ ple/nus ¶ Cōſtrue. canis nō trahitur leuiter a coꝛio vncto. id eſt pingui nec nebulo. i. guloſus trahit' leuiter a diſco dū ſatiet' eo. ſcꝫ diſco.

Sub molli paſtoꝛe capit lanam lupus. et grex
Incuſtoditus dilaceratur eo

¶ Hic ponit autoꝛ aliam parabolam dicens. ꝙ ſicut lupus deuo/rat leuiter oues que ſunt ſub paſtoꝛe pigro molli ⁊ ignaro Ita ſimi/liter diabolus deuoꝛat oues. ſcꝫ chꝛiſtianos. que reguntur per pa/ſtoꝛem pigrum ⁊ mollem. ſcꝫ per malum pꝛelatum ſeu curatuꝫ qui non curat de onibus. id eſt de animabus ſuoꝛum ſubditoꝛum.

¶ Conſtrue. lupus capit lanam ſub paſtoꝛe molli. id eſt pigro. et grex incuſtoditus dilaceratur. id eſt deuoꝛatur. eo ſcꝫ lupo.

Clarioꝛ eſt ſolito poſt maxima nubila phebus
Poſt inimicicias clarioꝛ eſt et amoꝛ

¶ Ponit aliam parabolam dicēs. ꝙ ſicut ſol eſt clarioꝛ ⁊ lucidioꝛ poſt tempa nubiloſa ⁊ obſcura. ſicut poſt pluuias ⁊ niues. ſic etiam amoꝛ inter hoīes ē dulcioꝛ ⁊ feruentioꝛ poſt inimicicias ſeu lites et iurgia ¶ Cōſtrue. phebus. i. ſol. eſt clarioꝛ. i. lucidioꝛ. ſolito. i. mo/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

re conſueto.poſt maxima nubila.id eſt poſt tẽpora opaca. et amor
eſt clarior poſt inimicicias.id eſt dulcior poſt lites

Loricam duram poſſunt penetrare ſagitte
Sic cor deriſum et mala verba meum

¶Ponit aliam parabolam dicens.ꝙ ſicut ſagitte poſſunt penetra
re loricam duram.ita ⁊ mala verba poſſunt penetrare cor ſapiẽtis.
¶Conſtrue.ſagitte poſſunt penetrare loricam duram.id eſt arma
quedam ſic deriſum ⁊ mala verba poſſunt penetrare cor meum

Subtrahe ligna foco ſi vis extinguere flammas.
Sic carnis motus.ocia: vina.dapes

¶Autor ponit aliam parabolam dicens.ꝙ ſicut volens ignem ex/
tinguere neceſſe eſt eum ſubtrahere ligna ab igne . Ita ſimiliter ſi
velimus motus carnis extinguere.vt luxuriam ebrietatem ⁊ alias
ſimiles voluptates nos vitare decet ocia et vina ⁊ abũdantiaꝫ epu
larum.quia illa generant vicia ¶Conſtrue.ſi vis extinguere flam/
mas.id eſt ignem.ſubtrahe ligna foco.id eſt ab igne.⁊ ſupple ſi vis
extinguere motus carnis.ſubtrahe ocia vina dapes.i.voluptates.

Firmiter in portu tenet puppem anchora morſu
Sic in propoſito ſpes rata corda ſuo

¶Hic ponit autor aliam parabolam dicens.ꝙ anchora eſt quod
dam inſtrumentum quod miſſum in mari ſe figit in terram ⁊ ibi/
dem retinet firmiter nauem.Ita ſimiliter homo habens bonã ſpeꝫ
in ſe.firmat cor ſuum in bono propoſito et ibidem illud ſemper re/
tinet ¶Conſtrue.anchora.id eſt tale inſtrumentum ferreum.tenꝫ
fortiter puppem id eſt nauem.in portu id ẽ in mari.morſu ſuo ſpes
rata id eſt firma tenet.ſic id eſt taliter corda in ſuo ꝓpoſito

Ripa retentat aquas pelagi.ne migret in arua
Sic tenet irati frena modeſta manus

¶Poit aliam parabolam dicens.ꝙ ſicut ripa maris tenet aquas
maris ne fluant per arua ⁊ ne peragrent mundum.ſic ⁊ manus mo
deſta.ſcꝫ ratio tenet frena.id eſt voluntatem irati ¶Conſtrue. ripa
retentat id eſt retinet.aquam pelagi id eſt maris.ne migret id eſt
tranſeat.in arua id eſt in campos.et manus id eſt ratio.irati ſup/
ple hominis.retentat id eſt retinet. frena id eſt mitigat iracundiam

Sepe cicatrices in vulnera priſca reſurgunt
Ad mala facta ſui gens male ſana redit

¶Ponit aliã pabolã dicens.ꝙ nos videmus ſepe cicatrices reſur/
gere in vulnera antiq̃ Sic etiã hõ malus poſtꝗ̃ ſaluus fc̃us ẽ a ma
lo adhuc tñ redit ad illõ maluꝫ ¶Cõſtrue.cicatrices reſurgũt ſepe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

id eſt reuertūtur.in vulnera priſca.id eſt priſtina.gens male ſana,
id eſt peruerſa.redit ad mala facta.id eſt peccata.

Fragrantes vicina roſas vrtica perurit
Et iuſtos ſemper turbat iniquus homo

Ponit aliam ꝑabolam dicens.ꝙ vrtica vicina roſis facit illos vri
Sic etiā mali homīes vaſtant ⁊ turbant bonos ‖ Conſtrue.vrti
ca vicina.id eſt ꝓpinqua roſis.ꝑurit roſas fragrātes.id eſt odoran
tes. Et iniquus homo.id eſt malus turbat ſemper iuſtos.i.bonos

In palea dum grana iacent immunda videntur.
Eſt ſimilis prauis qui manet inter eos

¶ Ponit aliam ꝑabolam dicens.ꝙ ſicut grana que iacent inter pa/
leas videntur imūda.ita hō q̄ ꝯuerſatur inter malos hoīes vide
tur eſſe malus.quare conſortia reproboꝝ fugere debemus ‖ Con
ſtrue.dum pro quando grana iacent in palea videntur immunda.
ſupple homo eſt ſimilis prauis ſcꝫ hominibus qui manet inter eos
ſcilicet malos homines

Ictibus vndarum rupes immota reſiſtit
Et bonis aſſiduis fluctibus omnis homo.

¶ Ponit aliam ꝑabolam dicens.ꝙ ſicut rupes firma reſiſtit flucti
bus ⁊ vndis aquarum.ita ſimiliter homo bonꝰ ⁊ iuſtus reſiſtit om
nibus aduerſitatibꝫ ⁊ pctis mundi ‖ Conſtrue.rupis immota.id ē
immobilis.reſiſtit ictibꝫ vndarum.id eſt aquarum. Et bonus ho/
mo reſiſtit fluctibꝫ aſſiduis.i.aduerſitatibꝫ mūdanis ſiue peccatis

Mobile cum vento folium volat arbore raptum
Sic mens inſtabilis ſemper vt aura volat

¶ Ponit aliam parabolam dicens.ꝙ folia ab arboribꝫ cadentia cū
vento uolant. Silr̄ mens inſtabil' hoīs ſemꝑ variatur ⁊ nūq̄ꝫ in eo
dem ſtatu ꝑmanet ‖ Cōſtrue.foliū mobile raptū ab arbore volat
cū vento. Sic mens inſtabilis volat.i.diſcurrit.vt aura.i.ventus.

Stultus qui puppem ſine remige ducit in altum
Et ſine ſubſidio qui graue ſnmit onus

¶ Ponit aliam ꝑabolam dicens.ꝙ ſtultus ē q̄ ducit nauem in ꝓfun
dum aque ſine remis. Silr̄ ⁊ ille ē ſtultus q̄ ſumit onus nimis gra
ue ſine ſubſidio vl' adiutorio vt q̄ aſſumit ſcholas regere ſine ſcīa vl'
qui ꝓ̄ſumit ſtudere ſine libris ‖ Cōſtrue.ſupple ille.q̄ ducit puppē
id ē nauē.in altū.i.ī ꝓfundū aque.ſine remige.i.ſine remis ē ſtultus
et ſupple ille q̄ ſumit onus graue ſine ſubſidio eſt ſtultus

Per patulas rimas ſol lucens intrat in edem
Corda per auriculas dogma docentis init

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ ſicut ſol intrat per ꝑuas apturas tec
ti in domū. ſic doctrina ſiue ſcīa intrat in corda pueroꝝ ꝑ auricl'as.
¶ Construe. ſol lucens intrat in edem. id eſt in domū. ꝑ patulas ri
mas. id eſt per aptas ſciſſuras Sic dogma docentis. id eſt doctrīa
magiſtri. init id eſt intrat corda pueroꝝ per auriculas. id ē ꝑ aures

Multotiens captum trahit hamus ab equore piſcez
Sed bona verba mali nullus ab ore trahet

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ piſcatores hn̄ trahūt piſces ab aq̄ ha
mo mediāte. ſ; null⁹ hō p̄t hrē ſeu trahere bona ꝟbaꝝ honeſta ab ore
mali hōis Cōſtrue. ham⁹ trahit maltotiēs piſcē captū ab eq̄re. i.
ex mari vl' aq̄. Sed nullus trahit bona ꝟba ab ore mali. ſp̄ hoīs

Pauperat ⁊ ditat talorum caſibus vlphum
Alea. ſed vetat vt mage fiat inops

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ vlphus fuit q̄dā luſor q̄ ꝓpter ludū
aleaꝝ cartulaꝝ taxilloꝝ ⁊ alioꝝ ludoꝝ erat qn̄q; pauꝑ. ⁊ qn̄q; di/
ues. ſed ſepius erat pauꝑ q̄ꝫ diues. q² qn̄ diues erat facil'r efficiebaꝰ
pauꝑ. ſ; qn̄ pauꝑ erat vix diues eē poterat ob defectū pecuniaꝝ. q̄s
nō hēbat ꝑ ludo exercēdo. nā deficiēte cā deficit ⁊ effect⁹ Cōſtrue
alea pauperat ⁊ ditat vlphū illū viꝝ caſibꝫ. i. euētibꝫ. taloꝝ. i. taxil/
loꝝ. ſed vetat. i. ordinat vl' permittit. mage id ē magis. vt fiat iops
id eſt pauper. vn̄⁹ Ludere cū talis nō eſt res ſpiritualis.

Extincti cineres ſi ponas ſulphura viuent.
Sic vetus appoſita mente caleſcit amor.

¶ Ponit aliā parabolā dicens. ꝙ q̄ꝫuis ignis ſit extinctus ſi appō/
natur ſulphur ſuper cineres calidos. ignis reuiuiſcet Silr ſi amor
verus rememoreꝰ iteꝝ renouatur. ⁊ ſic homo reincipit amare.
Conſtrue. extincti cineres viuent ſi apponas. i. addas ſulphu/
ra Sic amor vetus caleſcit. i. incipit ardere mente appoſita

Dira caribdis aquas bibit ⁊ vomit omnibus horis:
Sic dat ſic aufert ſors ſua dona viris

¶ Ponit aliā parabolā dicens. ꝙ eſt quoddam periculū marinum
quod vocaꝰ caribdis. ⁊ eſt talis nature. ꝙ illud quod bibit cito euo
mit. ita ſimiliter fortuna dat bona viris. ⁊ aufert eis bona q̄ dede/
rat Cōſtrue. caribdis dira illud crudele periculū marinū. bibit ⁊
vomit. i. attrahit ⁊ euomit aquas oīnibꝫ horis Sic ſors. id ē fortu
na dat ⁊ aufert ſic ſua dona viris. id eſt hominibus

Currere cogit equum ſub milite calcar acutum.
Et puerum ſtudio virga vacare ſuo

Ponit aliam parabulam dicens. ꝙ ſicut calcaꝰ acutum cógit equū
cito currere ſub equite; Sic aſpera virga cogit iuuenem ſcholarem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

ad ſtudendum. ¶ Conſtrue. calcar acutum cogit equum curꝛere ſub milite. Et virga aſpera facit puerum vacare ſtudio ſuo

Non perit ipſe ſua pꝛopꝛia qui nauigat aura
Nec vir qui pꝛopꝛia degere debet ope

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ ille qui ſua pꝛopꝛia vtitur aura in nauigando non periclitatur. Similiter ille qui ſua vtitur pꝛopꝛia voluntate non ſemper perit. ideo ſperare ſemper debemus licz pauperes ſimus ¶ Cōſtrue. ipſe qui nauigat pꝛopꝛia aura. id eſt qui vadit pꝛopꝛia voluntate non perit ſemper nec pꝛo ⁊ non. ⁊ vir qui debet degere id eſt viuere in paupertate. pꝛopꝛia ope. id eſt pꝛopꝛio laboꝛe. non perit. id eſt non omnino depauperatur.

Tranquillum nequit eſſe fretum dum peſte mouetur
Nec manſuetus homo. dum mouet ira iecur

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ mare non poteſt eſſe firmum et ſtabile dum mouetur tempeſtate ⁊ ventoꝛum impetuoſitate. ſic nec homo manſuetus ⁊ pacificus eſſe poteſt dum per iram cōmouetur ¶ Conſtrue. fretum id eſt mare: nequit eſſe tranquillum. id ē quietum ſiue ſtabile. dum mouetur id eſt cōmouetur. peſte: id ē tempeſtate. Nec pꝛo et non. ⁊ homo non poteſt eſſe manſuetus id ē pacificꝰ vel tranquillꝰ. dū ira mouet. i. cōmouet. iecur. id eſt coꝛ hoīs

Cur aperit poꝛtam qui claudere non valet illam
Cur mihi rem ſpondet. qui dare nequit eam

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ nos non pꝛomittamus aliquid alicui ſi non velimus ſeruare. ⁊ ſi ſit iniuſtum non debemus pꝛomittere. Et dicit. cur ille aperit poꝛtam qui non poteſt eaz claudere. ⁊ cur pꝛomittit ille qui non poteſt dare ¶ Cōſtrue. cur id eſt q̄re. ſꝑ ille aperit poꝛtam qui non valet claudere illam. ſcz poꝛtam. et ſupple ille cur ſpondet. id eſt pꝛomittit. mihi rem qui nequit. id ē non poteſt. dare eam ſcilicet rem pꝛomiſſam

Concipit vt pariat mulier dum venerit hoꝛa.
Tu quoqꝫ ſuſcipiens des aliquando mihi

¶ Poīt aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ mlier ꝯcipit vt pariat duz tp̄s affuerit. Silr ſi tu ſuſcipias ab aliq̄ dōa aliq̄. dēs etiā aliqn̄ dū locꝰ affuerit d̄ tuis boīs donū aliqd̄ ipi tribuere. ¶ Con. mlier ꝯcipit vt pariat. duz hoꝛa venerit. ſ. parīēdi. q̄z ꝑ et. et ſuſcipiēs aliqd̄ ſꝑ a me des aliqn̄ mihi aliquid

Nulla poteſt ſedare ſitim flagrantibus vnda.
Copia nec cupidi coꝛ ſatiare viri.

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ nulla aqua poteſt ſedare ſitim in hominibꝫ epate calidis. ſicut ſūt hydꝛopici Silr nulla abūdātia bonoꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

temporalium ⁊ diuitiarum poteſt ſatiare cor hoīs cupidi ſiue a
uari ¶ Cōſtrue. nulla vnda id ē aqua. poteſt ſedare. id eſt ſatiare ſi
tim hominibus flagrātibus ſcȝ ꝯpate. nec copia. id ē abūdātia ſupple
diuitiarum poteſt ſatiare cor cupidi id eſt auari hominis

Vipera virus habet. que cum calet illud euomit
Claude ſinum prohibe ne caleſiat ibi

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ vipera ē ſerpens habens ve-
nenum. que cū calet ſiue quādo iraſcit̄ euomit ſiue emittit illud per
os. quare claude ſinum tuum ne ille ſerpens intret ibi. quaſi diceret
ꝙ praue cogitatōes habent virus. ſcȝ affectum mali. que cū calent
id ē delectant euomūt illud virus. ſcȝ ſuum affectum. ⁊ inde ꝓueīt
malū ſiue pctm̄. quare debes claudere tuam mentē. ne praue cogi-
tatōes itrent illam ¶ Conſtrue. Vipera habet virus. id ē venenuȝ.
que ſcȝ vipera cū calet. id ē iraſcitur. euomit illud ſcȝ venenū clau-
de ſinū ſupple tuū. id ē cor tuum. ꝓhibe ne ſupple venenum. caleſiat
ibi. id eſt in corde tuo

De nuce fit corulus. de glande fit ardua quercus
De paruo puero ſepe peritus homo.

Ponit aliā parabolaȝ dicens. ꝙ ſicut de parua nuce et de parua
glande fiunt magne arbores. ita de vno paruo puero ſepe fit homo
magnus ſapiens et prudens. quare iuuenes floccipendere nō debe
mus ¶ Conſtrue. corulus fit de nuce. i. de fructu nucis. et de glan
de fit quercus ardua. id eſt alta. Similiter homo peritus. id eſt ſa
piens. fit ſepe de paruo puero

Futile vas fundit. ſincerum vina retentat
Sic audita tenet mens bona. fundit hebes

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ vas futile. id eſt fractum ef-
fundit vinum. ſed vas ſincerum. id eſt integrum retinet vinum et
non perdit illud. Sic mens bona retinet bonas doctrīas et bonos
mores. et mens hebes obliuiſcitur illos ¶ Conſtrue. vas futile id
eſt fractum. fundit id eſt effundit vina. ſed vas ſincerum. id eſt inte
grum. retentat. id eſt retinet vina. Sic mens bona tenet audita. id
eſt bonas monitōes. et mens hebes fundit. id eſt obliuiſcitur.

In nihilum nix alta fluit. ſi deſuper ymber
Decidat. ⁊ vicio fama perempta perit

¶ Ponit aliam parabolam dicēs: ꝙ nix alta et magna ꝯtitur ī ni-
hilum pluuia deſuper cadēte. Silr̄ bona fama et bonum nomen de
perditur vicio aducientē et illam denigrāte ¶ Conſtrue. nix alta. i.
magna. fluit id eſt ꝯtitur ī nihilum. ſi ymber. i. pluuia. decidat. id ē
cadat. deſuper. id eſt de celo. Sic et fama perempta. id ē denigrata
vl' deſtructa. uicio. i. crimīe. perit. id eſt deperditur vl' amittitur.

Stratus humi palmes ſubeuntibus indiget vlmis
Indiget auxilio diuitis omnis inops

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicens. ꝙ palmes ſiue palus indiget virgis vlmi. id eſt illius magni arboris. vt inde erectus ſuſtineat᷑. ⁊ cū aliis palmitib⁹ ſit ligatus ſiue fortificet᷑. Silr̄ oīs hō paup̱ auxilio diuitis indiget. vt ī ſuſtētet᷑ ⁊ viuat // Cōſtrue. palmes ſtratus. id eſt ꝓſtratus (humi) i. in terra (idiget vlmis) ill' arborib⁹ (ſubeuntib⁹) id eſt ſuſtentantib⁹ ipm̄ palmitem. ſcʒ per ſuas virgulas. Sic (omnis inops) id eſt omnis homo pauper (indiget auxilio diuitis.

Non poſſum cohibere canem quin latret vbiq̄ʒ
Nec queo mendaci claudere labra viro

¶ Ponit aliam ꝑabolā dicēs. ꝙ hō nō p̄t ꝓhibere canē q̄n latret vbiq̄ʒ. Silr̄ null⁹ p̄t ꝓhibere viꝝ mēdacē q̄n mentiat᷑ vbiq̄ʒ // Cōſtrue ego (nō poſſum cohibere). i. ꝓhibere (canē q̄n latret vbiq̄ʒ). i. in oī loco (ne) ꝑ ⁊ nō. ⁊ ñ (queo claudere labra). i. labia ſiue os (viro mēdaci

Fumum non ignem iaculatur ab ore caminus
Colloquio non re liuor obeſſe poteſt

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ camin⁹. i. fornellus euomit fumū tm̄ et nō ignē. Silr̄ inuidus hō nō p̄t nocere niſi colloq̄o. ⁊ non emittit niſi ſolū ventū ab ore quē ꝓdit // Conſtrue. camin⁹. i. fornellus. iaculat᷑. i. emittit ab ore fumū. ⁊ nō iaculat᷑ ignē Sic liuor. i. iuidia (p̄t obeſſe). i. nocere (colloq̄o). i. ꝟb. ⁊ nō re. i. in facto.

Non domus ſed dominus laudetur. ſi bonus is ſit.
Sin autem dominum ſpernimus atq̄ʒ domum

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ ſi aliq̄s dn̄s vl' mgr̄ alic⁹ domus ſit bon⁹. dēmus laudare dn̄m ⁊ nō domū. Sed ſi ſit dn̄s mal⁹. ⁊ dn̄m et domū ꝯtemnere debemus // Conſtrue. (dn̄s) ſp̄ alic⁹ dom⁹ (laudetur. ⁊ nō domus. ſi is) ſcʒ dn̄s (ſit bonus Sinautē) ꝑ ſi. ⁊ ꝑ ſcd. ⁊ pro nō. ſed ſi dn̄s nō ſit bonus. nos (ſp̱nimus dn̄m atq̄ʒ domum

Non ibis roſtrum. non ardea deſerit anum.
Non leuiter vicium. dum facit illud homo

¶ Ponit aliā ꝑabolā. ⁊ d̾t ꝙ ibis. i. illa auis ſp̱ portat ſuū roſtꝝ. et ardea. i. tal' auis ſp̱ portat ſuā caudā. Silr̄ hō faciēs aliq̄d pctm̄ ñ reliq̄t illd̾. ſʒ ſp̱ portat l'i mēte l'i corde // Cō. (ibis) illa auiſ (ñ deſerit i. ñ d̾reliq̄t. roſtꝝ ſp̄ ſuū. ⁊ ardea illa auiſ ñ d̾ſerit anū. i. caudā ſuā ſic (hō) ſp̄ ñ deſerit leuit᷑. i. facilit᷑. viciū. i. pctm̄. dū ꝑ q̄n facit illud.

Aufert de ſolo nigra nubes lumina ſolis
Et patris auxilium dira nouerca mihi

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ nubes nigra aufert ſepe lumina ſolis a terra. Sic nouerca. i. vxor patris tui. q̄ tua nō eſt mater. auxiliuʒ

ſepe tibi tollit qđ pr̄ ſepe tibi p̄beret ¶ Cōſtrue(nubes nig̃ aufert) id eſt tollit(ſepe ſolo)id eſt terre lumia.i.claritatez(ſolis)ſic(ꝛ dira nouerca)tollit(mihi auxiliũ patris)ſuꝑple mei

Non ſemper moriuntur aues quibus inſidiatur
Arcus.nec mihi ſunt tela nec haſta mine

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicens:ꝙ aues q̃bꝫ aucup:s cũ arcu vl' aliter inſidiant̃ nō ſꝑ moriunt̃.Silr̄ hō cui minat̃ vl' inſidiat̃ cũ armis ñ ſꝑ morit̃. ¶ Cōſtrue(aues non moriũt̃ ſemꝑ quibus arcus inſidiatur.nec mine ſunt mihi tela nec haſta)

Sidera ſplendorem non poſſunt addere ſoli
Cum ſuperet ſolis lumina cuncta iubar

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicēs.ꝙ oēs ſtelle celi nō pn̄t lumĩ ſiue claritati ſol' aliq̃d addere vl' diminuere.cũ ip̄e ſol excedat eas in claritate Quaſi diceret.ꝙ hō p̄clarus ꝛ potēs ſiue ſapiēs nō p̄t ſupari'a minimis ſiue ſtultis ¶ Conſtrue.ſidera non pn̄t addere.i.augmentare.(ſplēdorē).i.claritatē ſoli.cũ iubar.i.lumen(ſolis ſuperet)id eſt excedat(cuncta lumina)id eſt ſtellas

Si catho ſis ꝛ vis in candida vertere nigra
Curaqꝫ ſit cure.diues ꝛ eſſe potes

¶ Autor dicit.ꝙ ſi tu es ſapiēs ꝛ hēs p̄cticã alic'artis vl' ſciē adhibe diligētiã in exercēdo tuã artē ſiue ſciam in loco debito ſ̄m tuã artē.nã hō rhetor nihil aut paꝝ ꝑficeret in ꝑuo opido.ſ3 mltũ ꝑficiet in curia alic' p̄ncipis.ꝛ cito diues erit ¶ Cō.ſi tu ſis catho.i.ſapiēs ꝛ vis ꝟtere nig̃.i.paupꝛtatē ĩ cãdida.i.in diuitias(qꝫ)p ꝛ.ꝛ cura.i.diligētia ſit cure.ꝛ potes id ē poteris(eſſe diues)id ē locuples.

In viſcum uolucres ducit cum cantibus auceps
In fraudem gentes bleſa loquela viri

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicēs.ꝙ auceps ducit aues in viſcũ dulcibus cantibꝫ.ꝛ hō blandus ꝛ ſuauis decipit hoīes cũ ſuis verƀ fallacibꝫ et nephãdis ¶ Conſtrue(auceps ducit volucres in viſcũ cũ cantibꝫ et vir ducit gētes in fraudē loquela bleſa.id eſt cũ blando ſermone.

Impetus eſt ſiluis et vaſta leonibus ira
Et tamen inter ſe ius ſociale tenent

¶ Ponit aliam ꝑabolã dicens.ꝙ magnus impetus eſt qñqꝫ in ſiluis id eſt in nemoribꝫ.qñ arbores ꝑcutiũt ſeinuicem ꝓpter agitationes ventoꝝ.Et ſimiliter ira maxima eſt inter leones.ꝛ tñ ſunt ſibi inuicē ſociales.ꝛ ſimul viuũt ita ꝙ ſi cetera aĩalia vellent minimo leoni nocere.oēs alij leones ſuccurrerēt ei Silr̄ ꝛ hoīes debēt ſe ſimul' aſſociare,ſic ꝙ ſi aliq̃s inimicus alicui homini nocere p̄ſumat noce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

at omnibus. licet inuicem quandoqꝫ rixentur ¶ Cōſtrue (Impetꝰ id eſt turbatio (eſt ſiluis) id eſt arboribus. ⁊ ira vaſta id eſt crudel: (eſt leonibus) id eſt inter leones (et tamen tenent inter ſe ius ſociale) id eſt pacificam ſocietatem

Poſt noctem ſperare diem. poſt nubila ſolem
Poſt lachrymas riſum leticiamqꝫ potes

¶ Ponit aliam ꝑabolam dicens. ꝙ poſt noctem diem ⁊ poſt nubila, et pluuias ſolem ſperamus Similiter poſt lachrymas ⁊ dolores atqꝫ aduerſitates riſum, leticiam atqꝫ proſperitatem ſperare debemus ¶ Conſtrue. tu (potes ſperare diem poſt noctem. ⁊ ſolem poſt nubila) ſic potes ſperare (riſum et leticiam poſt lachrymas) id eſt poſt triſticiam

Omnia ceſar erant. ſed gloria ceſaris eſſe
Deſiīt. et tumulus vix erat octo pedum

¶ Ponit aliam parabolam nos ammonens ne ſimus ſuꝑbi ⁊ vēto ſi nec auari dicēs. ꝙ ceſar erat impator ⁊ romanꝰ ⁊ dn̄s ac rex totius mūdi tā in lōgitudīe q̄ȝ in latitudīe. ⁊ tn̄ ipo mortuo ab oībꝫ hīs fuit ſpoliatꝰ ⁊ fuit ſibi ſolū relictus tumulꝰ q̄ vix erat octo pedū lōgitudine ¶ Cōſtrue (oīa erāt ceſar. ſed gl'ia ceſaris deſiīt eē) ſcȝ in morte (⁊ tumulus) eius (erat vix octo pedum) ſcȝ in longitudine.

Non ruit in rupes nec in alta pericula nauis
Quam maris in motus remige rector agit

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ nauis q̄ regiť ꝑ nautā ſapientē nō perit in rupes illas ꝑcutiēdo, nec incidit in magna ꝑicula maris. licet regať ꝑ remigē q̄ ꝑua eſt. Silr hō potēs ⁊ diues nō cōfundiť ſi bono cōſilio paupis ſapiētis regať. licet ipe paup ſit modicus ¶ Conſtrue (nauis nō ruit in rupes nec in alta ꝑicula) i d ē magna ꝑicula. quā rector agit) id ē agitat (in motus maris remige) .i. cū remige

Capitulum ſecundum.

Luctatur cum nocte dies. cum nube ſerenum
Cum tenebris lumen. cum nece vita vigens
Sic labor in nobis. nam ſpiritus et caro ſemper
Pugnant. et morimur ſi caro vincat eum

¶ Hic aſſignať ſcḋm capl'm. in q̄ ꝓcediť ꝑ q̄ttuor ⁊ q̄ttuor metra. in quibꝫ autor ponit ſentētias prouerbiales ſeu ꝑabolas ad bonos mores nos erigētes Vn̄ ꝑmo poīt talē ꝑabolā dicēs. ꝙ dies ſꝑ luctať cū nocte ⁊ nox cū die. ⁊ lumē cū tenebris. ⁊ ecōuerſo. ⁊ mors cū vi

ra et ecõuerſo. Sil'r in nobis ſil'is labor erit.nã ſpũs noſter ſꝑ cum carne nrã certat Sz ſi ſpũs vincat carnẽ viuem⁹ ⁊ ꝑadiſum aſcẽdemus.ſz ſi caro vincat ſpm̃ moriemur ⁊ ad ĩferna deſcẽdemus. Cõ. dies luctatᷣ cũ nocte. ⁊ ſerenũ luctatᷣ cũ nube.i.cũ obſcuro. ⁊ lumen luctatᷣ cũ tenebꝛ.⁊ vigẽs vita luctatᷣ cũ nece.i.morte Sic labor ĩ nobis ẽ.nã caro ⁊ ſpũs pugnãt ſꝑ.⁊ ſi caro vincat eũ ſꝑ ſpm̃ morimur

Pondera portat equus.bos terram ſulcat aratro:
Vellera portat ouis.ſeruat ouile canis.
Omnia quippe ſue nature debita ſoluunt
Preter eum qui plus his rationis habet.

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs.ꝙ naturalr equ⁹ portat pondera.⁊ bos ſulcat terrã aratro.ouis portat lanã.⁊ canis cuſtodit ouile.⁊ hec ſibi ꝯueniũt natural'r. Sil'r oĩa viuẽtia ſoluũt debita nature.ſ.faciẽdo.p̃ter hoĩem qui hz plus rõnis alijs aĩalibꝫ brutis. Nã deus voluit aĩalia bruta ſubijci homibꝫ.vt in pſalmo. Omia ſubieciſti ſub pedibꝫ eius. Sed ipẽ homo dz ſubijci deo ſcz mãdata eius ſeruando.bona oꝑa faciendo.⁊ cuſtodiẽdo ſe a peccatis ¶ Cõſtrue.equus portat pondera.bos ſulcat terram aratro.i.fodit terrã.ouis portat vellera.i.lanã.⁊ canis ſeruat.i.cuſtodit.ouile.i.caulam. Quippe.i.certe.oĩa ſoluunt debita nature.i.faciunt qð debent.p̃ter eũ qui hz plus rõnis.i.preter ſolũ hominem.his id eſt iſtis animalibꝫ brutis

¶ Nota ꝙ qñ iſte due dictiones.ſcz plus ⁊ magis ſignificant exceſſum qualitatis tunc requirunt poſt ſe gtm̃. Sed ſi ſignificent exceſſum quãtitatis tũc reqrunt poſt ſe abltm̃ vt in ꝓpoſito. vñ⁹ Plus ꝗ magis q̃runt gtm̃ qualitatiue. Sed abltm̃ dabũt tibi quantatiue.

Ethereus motus mouet omnia ſydera.preter
Vnum.ſed ſemper permanet illud idem
Sic conſtans et fidus homo ſine fine tenebit
Hunc in amore modum.quem tenet ipſe ſemel

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs.ꝙ celũ mouet oĩa ſidera p̃ter vnũ qð vocatᷣ polus antarctic⁹.qð ſꝑ in vno loco ꝑmanet ad modũ rote. q̃ ꝗuis mouetᷣ eius tñ axis nõ mouetᷣ. Sil'r homo fidus ⁊ conſtans tenebit finem ꝑmiſſionemꝗ ⁊ bonum amorem quẽ ꝑmiſit vl' incepit habere ¶ Cõn.motus ethereus.i.motus celi.mouz oĩa ſidera p̃ter vnũ.i.p̃ter polũ antarcticũ.ſz illð ſꝑ ſidus.ſ.polus antarctic⁹.ꝑmanet ſꝑ idẽ.i.in eodẽ loco. Sic hõ ꝯſtans ⁊ fidus tenebit ſine fine hũc modũ in amore.quẽ ipẽ ſcz hõ tenet.id eſt tenuit ſemel

Phebus ab occaſu rurſus raptatur ad ortum
Quem prius huc illuc machina verſa tulit

Sic in amicicia mundus ſtat flagrat et ardet
Corruit et ſurgit. quod magis amat odit

¶ Ponit aliã pabolã di. q ſol nũc de oriẽte tẽdit ad occidentẽ. ⁊ de occidẽte ad orientẽ. ⁊ qñq cadit. ſ. ad occidẽtẽ. ⁊ qñq ſurgit. ſ. ad orientẽ. ⁊ qñq ẽ alt⁹ ⁊ qñq baſſus. ⁊ ſic ſp mouet Sic ſil'r amor hui⁹ mũdi eſt mutabil' ⁊ variabil'. q2 qñq amat. qñq odit. qñq nocet. qñq placet. qñq ſurgit. ⁊ nũq in eodẽ ſtatu pmanet ¶ Conſtrue. phebus raptat. i. tẽdit. ad ortũ. i. ad orientẽ. ab occaſu. i. ab occidẽte quẽ ſcz ſolẽ machina. i. ꝯpoſitio. ꝟſa tulit. i. portauit. ꝑus huc atq illuc Sic mũdus ſtat in amicicia. ⁊ ſupple mũdus flagrat. i. calet. et ardet ſp mũdus. corruit. i. cadit ⁊ ſurgit ⁊ ſp mundus odit illud qđ magis amat. vñ⁹ Flando gero bellũ. canem micis. inde flabellũ
Neſcit apollo quia ſic iunctos inde repello

Tutior eſt locus in terra q turribus altis
Qui iacet in terra non habet vnde cadat
Impetus ⁊ venti tonitrus ⁊ fulmina turres
Flatibus euertunt. ſtare ſed ima ſinunt

¶ Ponit aliã pabolã docẽs nos mgños honores et diuitias fugere dicẽs. q locus ẽ tutior in terra q in altis turrib⁊ et aliis locis ſilibus piculoſis. q2 q̃ ſedet in terra cadere nõ pt. cũ nõ hẽat vñ cadat. Et q locus baſſus ſit tutior alto p3. q2 vẽti tonitrua fulmina et tẽpeſtates maxie regnãt in locis altis. qre leuiter ſubuertunt. ſed ĩ locis baſſis et abſcõſis minime vl' ſaltẽ parꝫ regnãt et vix ſubuertũtur quare magnos honores et potẽtias ſiue diuitias fugere debemus. ne ſubuertãtur in maximã inopiã ſiue pauptatẽ ſcz poſt mortem ¶ Cõſtrue. locus ẽ tutior in terra q in altis turrib⁊. ſꝯ ille q̃ iacꝫ in terra nõ h3 vñ cadat. nã impetus et venti et fulmina euertunt turres flatib⁊. ſed ſinunt id eſt dimittunt. ſtare ima id eſt baſſa

Non poſſunt habitare ſimul contraria. cum ſint
Mors ⁊ vita procul decidet hec ab ea
Sic duo ſunt que non poſſunt intrare cor vnum
Vanus amor mundi. verus amorq dei

¶ Ponit aliam pabolã p quã docet nos odire mũdum et ei⁹ pompam dicẽs. q mors et vita nõ pñt eẽ ſimul et ſemel in eodẽ cum ſint cõtraria Sil'r alia duo cõtraria ſunt que nõ poſſunt eẽ in vno corde ſil' ſcz amor dei et amor mũdi. q2 nemo poteſt duob⁊ dñis ſeruire ſcz deo et mãmone. vt habet in euãgelio ¶ Cõſtrue. mors et vita nõ pñt habitare ſimul cum ſint contraria. hec ſcz mors. decidet. i. ſeparabitur. pcul. i. longe ab ea ſcz a vita. ſic duo ſunt que nõ poſſunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

intrare vnum cor.ſupple hominis.ſcꝫ amor vanus mundi.ꝗꝫ ꝑ ee
amor verus dei.qꝛ illa nō poſſunt ſimul eſſe in eodem

Stratus humi non ſurgit item dum poplite flexo
Portat onus graue quo precipitatur equus
Sic homo qui magna viciorum mole grauatur
Non niſi depoſita mole leuari poteſt

¶ Ponit aliam ꝑabolam dicens.ꝙ ſicut equus onus graue portās
corruens in terram ſurgere non poteſt niſi prius deponatur tale.ſic
homo peccatis ſuis grauiter oneratus ſurgere non poteſt niſi pecca
ta ſua deponat per ꝯfeſſionē.cōtritōem.ꝛ ſatiſfactionē ¶ Conſtrue.
equus ſtratus.i.pſtratus.humi.i.terre.nō ſurgit item.i.iterꝫ.dū ꝑ
qn̄ portat onus graue.quo.ſ.onere.p̄cipitatꝰ poplite flexo.i.cadit ge
nu curuato. Sic hō qui grauatꝰ magna mole.i.pondere viciorum
nō poteſt leuari niſi depoſita mole.id eſt pondere peccatorum.

Non quo nauta volet ſed quo volet aura vehetur
Puppis:cum tumidi venerit vnda maris
Non quo propoſitum.ſed quo ſors ducit eundem
Eſt bonum licitum quo docet ire via.

¶ Ponit aliam ꝑabolā dicens.ꝙ mari exiſtēte turbido ꝛ inflato
ſeu impetuoſo.nauis nō tēdit quo nauta dirigere ꝓponit.ſꝫ quo vn
da ducere nitiꝰ. Sic ſimiliter hō nō ducit vitā ſuā ſm ꝓpoſitū ſuū.
ſed ſm ꝙ fortuna ducit.vn̄ licitū eſt homini ꝑgere quo via ipꝫ du
cit ¶ Conſtrue.puppis.id ē nauis.nō vehiꝰ.id eſt trahiꝰ.eo ſupple
loco.quo nauta volet.i.velit.ſed eo loco quo vnda maris velit.id eſt
trahit vł ducit.cū vnda maris tumidi.id eſt inflati venerit.Siliꝰ
ſupple nō vado.ꝓpoſitum.id eſt iuxta propoſitum ſiue voluntatem
ſed vado ſupple eo loco.quo ſors.id eſt fortuna.ducit eundū.licitū
eſt homini ire ſupple eo loco quo via docet

Apparet et fantaſma viris.ſed rurſus ab illis
Vertitur in nihilum.quod fuit ante nihil
Sic adeſt et abeſt fugitiui gloria cenſus.
Non prius adueniat ꝗꝫ quaſi fumus eat.

¶ Autor ponit aliā ꝑabolā dicens.ꝙ ſicut nobis ſomniantibꝫ ap
parent multa fantaſmata que nō ſunt in reꝝ natura.nec qn̄ꝫ poſ
ſent eſſe.que tamē eis vera videnꝰ.ſed nobis euigilantibꝫ ꝛ de ſom
no ſurgentibꝫ falſa noſcuntur ꝛ in nihilum rediguntur.et ſic idē re
ducitur in idem.quia nihil reducitur in nihil. Similiter eſt de glo
ria ꝛ honore mūdi ꝛ honoꝝ eius que poſt mortē quaſi ſomnia a no
bis videbunꝰ Et adhuc paupes multos viuere vidimus.q̄ tn̄ olim
diuites ꝛ potētes fuerūt.diuitie tn̄ eoꝝ ꝛ potentie p̄terite nūc quo

ſi ſomnia uidentur. quia in nihilum ſunt redacte ¶ Conſtrue. fan taſma. id eſt ſomnium. apparet viris. ſed quod fuit ante. id eſt prius nihil vertitur rurſus. id eſt iterato in nihilum. ab illis ſcꝫ homini bus ſiue uiris ſomniantibus. gloria cenſus. id eſt diuitiarum. fugi tiui adeſt ⁊ abeſt. ſic. id eſt taliter. que ſupple gloria non aduentat. id eſt non aduenit prius. q̃ꝫ eat. id eſt recedat. quaſi ſomnus. id eſt ad modum ſomnij

Dum calor eſt et pulchra dies formica laborat
Ne pereat dum nix venerit alta fame
Sic iuuenis dum tempus habet ſudoribus aptum
Querat. quo poſſit laſſa ſenecta frui

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ formica eſtate calida dieqꝫ claro vi gēte inceſſanter ꝓ victu laborat ſuāqꝫ ꝓuiſionē faciēs nidū ſuū ḡnꝭ replet. ut dū hyems aduenerit ⁊ nix ſuꝑ terrā ceciderit deīn viuere poſſit abſqꝫ labore. Silr̄ iuuenis dū tp̄s hꝫ ⁊ corpus aptū labori bus inceſſanter laborare debet vt ſenectute adueniēte de ſuis ꝓprijs laboribꝫ ſine opprobrio viuat ⁊ nutriat̄ ¶ Conſtrue.. formica labo rat. dū ꝓ qn̄. calor ē ⁊ pulchra dies. id eſt qn̄ eſtas ē. ne pereat fame id eſt ne deficiat dū nix alta venerit. ſic iuuenis querat ſupple illud quo ſenecta laſſa. id ē tempore ſenectutis poſſit frui. id eſt vti. dum pro quando habeat tempus aptum. i. conueniens. ſudoribus. id eſt laboribus. vn̄ legunt̄ tales ꝟſus. Dum iuuenes eſtis ⁊ tempus ha bere poteſtis. Cur nō addiſcitis ne vnq̄ꝫ beſtia ſitis.

Non adeo ſublime leuat leuis ala volucrem
Quin redeat rurſus rura relicta petens
Non ita ſubuectos rota ſurgens tollit in altum
Quin vergens illos rurſus ad ima ferat

¶ Ponit aliam parabolam dicēs ꝙ ala nō in tātum eleuat ſuā vo lucrem in altū quin adhuc ſperet ad ima loca redire. ſcꝫ ad terram. Similiter rota fortune nō intātuꝫ eleuat hominē quin adhuc poſ ſet illum deprimere ⁊ ad ima loca reducere. ¶ Conſtrue. ala leuis nō leuat volucrem. id eſt auem. adeo ſublime. id eſt tam alte. quin redeat rurſus petens rura relicta. id ē quin reueniat ad prata dimiſ ſa. ſic rota ſupple fortune. ſurgēs nō tollit. id ē nō portat. in altum ſubiectos. id ē ſubleuatos. ſibi ita. id ē intātum. qn vergēs. id ē por tans. illos ferat rurſus ad ima. id eſt ad baſſa.

Ebrius ante bibit q̃ꝫ nauſeat. ante ligurrit
Quā vomat. ante leuat q̃ꝫ pede firmus eat
Non ſic in nobis. nec eſt ſic ordo retentus
Ante docere modo q̃ꝫ didiciſſe iuuat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Ponit aliā ꝑabolā dicēs.ꝙ ebrius bibit anteq̄ꝫ nauſcat.et gulo
ſus comedit anteq̄ꝫ vomat.et hō ſurgit añq̄ꝫ vadat.ſed hic ordo nō
eſt in hoīb9.q2 aliq̄ volūt citius eē mgr̄i añq̄ꝫ ſunt diſcipuli .et citi9
domini q̄ꝫ ſerui.et ſic de alijs Conſtrue. Ebrius bibit antequaꝫ
nauſeat.et ligurrit anteq̄ꝫ vomat.et leuat id ē ſurgit anteq̄ꝫ eat fir
mus pede.nō ſuꝑple eſt ſic in nobis.nec ordo retentus ſic in nob iu
uat modo docere anteq̄ꝫ didiciſſe

Non emitur care res legibus empta fororum
Venditor et emptor ſunt tibi mente pares
Sed nihil eſt ſub celo quod ſit carius emptum.
Quā quod emunt longe fronte rubente preces

Hic autor ponit aliam parabolam dicens.ꝙ res empta legib9
fororum id eſt realiter ad modum mercantiarum in foro ſiue nūdi
nis non emitur care.ſed nihil eſt emptum carius ſub celo q̄ꝫ illud
quod per longas preces emitur et cum maxima verecundia Cō
ſtrue.res empta legibus id eſt conſuetudinibus.fororum non emi
tur care.venditor et emptor ſunt tibi pares mente id eſt concordes
Sed nihil eſt ſub celo quod ſit emptum carius.q̄ꝫ quod longe pre
ces emunt.fronte id eſt facie.rubente id eſt verecundante

Dentibus attritas rurſus bos ruminat herbas
Ut totiens trite ſint alimenta ſibi
Sic documenta tui ſi vis retinere magiſtri
Sepe recorderis.que ſemel aure capis

Ponit aliā ꝑabolā di.ꝙ ſicut bos herbas ꝑ eū coēſtas ſepius ru
minat et atterit vt ſic attrite leui9 ille herbe in ſtoācho digerāt Sic
ſilr ſi tu vel retinere documēta tui doctoris q̄ ſel ab eo audiuiſti.ne
ceſſe ē vt ea recorderis in aīo Con.bos rumiat rurſuꝫ herbas attri
tas dētib9.vt ſp̄ herbe.trite totiēs ſint alimēta.i.nutrimta ſibi.ſic re
corderꝫ ſepe documta tui mgr̄i q̄ capꝫ ꝯcipꝫ aure ꝑ aurē.ſi vis rtinere

Follibus incluſas faber improbus excitat auras
Dum ferrum durum molliat ipſe focus
Sic ortus furor intus agit precordia ſtulti
Dum reddit molles lites agone vires

Ponit aliā parabolā dicēs.ꝙ faber excitat ventū incluſuꝫ i follib9
cōtra ignē ꝗuſqꝫ ferꝝ exñs in igne fiat molle. Sic furor incluſus in
corde agitat corp9 hoīs in litis agone.quouſqꝫ ip̄m corp9 molliat et
fiat debile.et hō fiat q̄ſi mut9 et inſenſatus Con.faber improb9
excitat auras.i.ventū.incluſas follib9.i.in ill' inſtrumtis dū ipe fo
cus molliat ferꝝ duꝝ Sic furor.i.ira.ort9 intus agit.i.agitat.pcor
dia ſtulti hoīs.dum.i.donec reddit vires molles in agone litis

Voce moloſorum latebris arcentur onagri
Exit ꝛ ipſe canum dente timendus aper
Sic et preſbyteri vicioſos vrgere debent
Et niſi peniteant enſe ferire dei

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicens. ꝙ aſini ſilueſtres voce leporarioꝝ cogunt̄ exire latebras ſiue foueas. ꝛ etiā aper qd̄ eſt aīal valde timendum ſil'r exit foueā canibꝫ mordentibꝫ eū. Sil'r p̄ſbyteri q̄ ſunt canes eccl'am cuſtodiētes. vitioſos ꝛ malos hoīes querere debēt ꝛ illos caſtigare dente. i. ſermone. ꝛ niſi ſe velint emēdare debēt eos enſe iuſticie punire. vt aliis cedāt in exemplū ¶ Conſtrue. onagri. id ē aſini ſilueſtres. arcent̄ id eſt cogunt̄. exire latebris. i. a locis obſcuris voce moloſoꝝ. i. illoꝝ magnoꝝ canū. ꝛ aper. i. porcus ſilueſtris. timendus. i. metuendus. exit dente canū. i. canibꝫ eū mordentibꝫ. ſic preſbiteri debēt arguere vicioſos. ſp̄ hoīes. ꝛ niſi ipi vitioſi peniteant. preſbiteri debēt vitioſos ferire enſe dei ſcꝫ iuſticia

Et diues et miſer fuit olim rex mida diues
Auro. ſed vite conditione miſer
Sic cuſtos cenſus. ſic omnis viuit auarus
Dum nihil et multum poſſidet ipſe boni

¶ Poīt aliā ꝑabolā di. ꝙ ſicut rex Mida ſic appellatus fuit potēs et ꝑmaxie diues ꝛ plenus opibꝫ mūdanis. ſꝫ fuit miſer ꝛ pauꝑ ꝯditione ſue vite. Sic auarus ꝛ cuſtos cenſus multa tꝑalia poſſidꝫ bona. ꝛ tn̄ nil boni poſſidet. cū ſeipꝫ nō poſſideat ¶ Cōſtrue. rex Mida fuit olim diues ꝛ miſer. fuit inquā diues auro. ſꝫ miſer ꝯditōne vite. ſic oīs cuſtos cēſus. i. pecuīe. viuit ſic. i. talit̄. ꝛ oīs auarꝰ ſic. dū ipe. ſ. auarꝰ poſſidꝫ ml'tū. ꝛ nihil ꝓ n̄ ꝛ aliqd. ꝛ n̄ poſſidꝫ aliqd boni

Heſperus aſtrorum ſe prefert veſpere primum
Et facit immenſum quo micat ipſe iubar
Sic cito non tarde ſe monſtrat egentibus ille
Qui clarum gemini lumen amoris habet

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ heſperus eſt q̄dā ſtella q̄ p̄cedit alias ſtellas in veſꝑe. ꝛ p̄mo mōſtrat̄ hoībꝫ q̄ꝫ alie ſtelle. et de ſe tantā claritatē emittit ac ſi ceteris ſtell' et toti mūdo ſuā claritatē p̄bere vellꝫ Sil'r vir ſcūs et iuſtus ac amicus cordial' ſe oñdit pauꝑibꝫ. et eorū amicus q̄ꝫ tocius p̄t eis ſua bona diſꝑgit. et iuxta poſſibilitatē ſuā ſuccurrere ꝑatus eſt ¶ Con. heſperus. i. ſtella iſta p̄fert ſe p̄mum aſtroꝝ veſꝑe. et facit iubar immēſum q̄ ipe ſcꝫ heſperus micat Sic ille mōſtrat ſe egentibꝫ. i. indigentibꝫ cito et nō tarde. q̄ habet lumē claꝝ amoris gemin i. id eſt duplicati ſiue fortificati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Eolus ingentes ventorum temperat iras
Et mare neptnnus ſepe tridente domat.
Sic ſeſe dominus faciat feritate timeri
Qui regimen magne gentis habere cupit

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs. ꝙ eolus qui ẽ vetus pacificus ſe pe pacificat ingentes iras vẽtoꝝ. et neptunus deꝰ maris magna crudelitate ſua. temperat mare impetuoſum Sic ſil'r hõ ꝯſtitutus in dignitate et potẽtia habẽs ſub ſe multos ſubditos. illos ſub pedibꝰ tenere dꝫ et qñqꝫ eis delinq̃ntibꝰ g̃uiter punire vt habeat' in tĩore. et ne ipi ꝯtra eũ inſurgãt et eleuent' ¶ Cõſtrue Eolꝰ tpat iras ingẽtes id eſt magnas (ventoꝝ et neptunus) id ẽ deꝰ maris (tpat iras vẽtorũ marte tridẽte) id eſt bello crudeli. (Sic dñs faciat ſeſe timeri feritate id eſt crudelitate. qui cupit habere regimen magne gentis

Bella mouet citius cui deſunt cornua tha urus
Q qui cornuta fronte ferire poteſt
Sepius in vicos pueros pugnare videmus
Q validos homines. quis ſolet eſſe vigor

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs ꝙ thaurꝰ iuuẽis q̃ nõ duꝫ cornua gerit ſeu hꝫ. nitit' citiꝰ mouere bella q̃ꝫ magni thauri q̃ mag̃ gerũt i capite cornua Sic ſil'r ſepiꝰ videmus bellare pueros iuuenes et etiã hoĩes miſeros nullã ptãtẽ hñtes q̃ꝫ hoĩes robuſtos et potẽtes ¶ Cõ. thaurus cui cornua deſunt. i. deficiũt (mouet citiꝰ bella q̃ꝫ thaurꝰ q̃ pt ferire fronte. i. portare in capite cornua Sic videmꝰ pueros pugnare ſepius i vicos q̃ꝫ hoĩes validos. i. robuſtos. q̃s. i. q̃bus vigor ſolꝫ eẽ

Impatiens aratri ſi bos iungatur aratro
Tortam non rectam capit arando viam
Sic ſunt qui retrahunt gradientes ſepe retrorſum
Cum videant illos carpere lucis iter

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs ꝙ ſi bos indomitus iũgat' aratro cum boue domito. deuiat a via rcã inquãtũ pt ⁊ aliũ bouẽ ſecum trahit nec ſinit eũ rectã viã ꝑgere Sil'r ſi mali viri iũgant' cũ bonis ⁊ viderint bonos rectã viã ꝑgere. deuiãt illos inquãtũ pñt vt teneãt viaꝫ tortaꝫ. nec ſinũt illos facere bonũ qđ ꝓpoſuerũt ¶ Cõſtrue. Si bos impatiẽs aratri id ẽ idomitus iũgat' aratro. capit viã tortã ⁊ nõ rectam Sic ſunt ſupple illi q̃ retrahũt ſepe gradiẽtes. ſupple iter rcm̃ retrorſum id eſt ecõuerſo cũ videant illos ſcꝫ bonos. carpere id ẽ capere. iter lucis id eſt iter iuſticie

Cum niue cum pluuia cum grandine vertere capras
Ac niti contra fronte videmus oues

Iniuſtos furor. ira. nephas. iniuria raptant
Sed iuſtus toto corde reſiſtit eis

¶ Autor dicit ꝙ nos videmus capras ⁊ oues vertere cõtra pluuiam grãdinem ⁊ niuem ꝗbus reſiſtũt. Sic etiã boni hoĩes reſiſtũt malꝭ per ſuã ꝯſtantiã // Conſtrue. ſupple nos (videmus capras ⁊ oues vertere. ac niti) id eſt bellare. ſupple cum (fronte. cum niue. cum pluuia. cũ gˢndie Sic furor ira nephas ⁊ iniuria raptãt .i. tendũt. iniuſtos id ē ꝯtra iuſtos (ſed iuſtꝰ) ſꝑ hõ (reſiſtit eis toto corde)

Non potis eſt pelagus leuiter tranſire liburnus
Ni ſit qui remis currere cogat eum
Non valet ad metam curſum producere curſor
Ni ſibi pes ⁊ ſpes auxilientur ei

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs. ꝙ liburnus eſt nauis ꝗ nõ põt ꝑtrãſire mare niſi habeat ꝓductorem ꝗ ducat eã remis. Siĺr curſor ad metas ſui curſus ire nõ valet ſine pedibꝫ ⁊ volũtate currẽdi vel eundi. Vñ ꝑ hoc vult autor innuere ꝙ aliqͦd opus ꝑficere nõ poſſumꝰ niſi illa habeamꝰ ꝗ ſunt nob̄ nccãria ad ꝑficiendũ illud opꝰ Vñ tria ſtꝫ nccãria ad ꝑficiendũ aliqͦd opus. ſcꝫ poſſe. ſcire. ⁊ velle. de ꝗbꝫ ſi deſit unũ. inceptũ opus ꝑficere non valemus. vñ Catho. Qͦd poſſis id tempta ⁊c̄ // Conſtrue (liburnus) id eſt illa nauis (nõ potis) id eſt potens eſt (tranſire leuiter pelagus) id eſt mare (ni) pro niſi. ſupple ſit aliꝗs (ꝗ cogat cũ currere remis. curſor ne valet producere curſum ad metã) id ē ad terminũ (niſi pes ⁊ ſpes auxilientur ei)

Longius ille videt. qui multos ſpectat ocellis
Ꝙ̃ cui dat viſum ſolus ocellus homo
Idcirco vaccam ſeruandam tradidit argo
Sponſa iouis iuno. non poliphebe tibi

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs. ꝙ ille longius videt qui plures oculos habet ꝙ̃ qui vnicũ oculũ habet. quare iuno ſponſa iouis dedit vaccam ſeruandam argo ꝗ centũ habebat oculos ⁊ nõ poliphebo ꝗ ſolũ ocellũ habebat. Quaſi diceret. ꝙ tu nõ debes plus credere tue ſoli opinioni ſiue conſilio vnius homis ꝙ̃ pluriũ hoĩm. qꝛ vt cõiter dicitur. Plus vident oculi ꝙ̃ oculus // Cõſtrue (ille ꝗ ſpectat) id ē ꝗ reſpicit (multis ocellis) .i. oculꝭ. videt lõgius ꝙ̃ hõ cui ſolus ocellus id eſt oculus (dat viſum. idcirco) .i. ꝓpter hanc cãm. o (poliphebe iuno ſpõſa iouis tradidit vaccã ſeruandã argo) id eſt tali homi centũ oculos habẽti. ⁊ (nõ tibi) quia nõ habes niſi vnum oculum

Vim minus exercet. qui late ſpargitur ignis
Ꝙ̃ cui collecte vim tribuere faces

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Fortius inuadit qui vires colligit hoſtem
q̄ꝫ qui diſperſis viribus inſtat ei
¶ Dicit ꝙ ignis ſil'ꝯgregatus maiorem emittit calorē q̄ꝫ diſpſus
et ſegregatus. Silr' gētes ſil' exñtes ſunt in bello fortiores q̄ꝫ diſpſi
et ſegregati // Conſtrue. ignis q̄ ſpargit' late exercet vim minus ſp̄
q̄ꝫ ignis. cui faces collecte. i. ligna ſil' collecta. tribuere. i. tribuerunt
ſupple hō; q̄ colligit. i. ſil' aggregat. vires. i. bellātes. inuadit fortius
hoſtem. ſupple q̄ꝫ ille. qui inſtat ei. id eſt obuiat hoſti. diſperſis viri
bus. id eſt ſegregatis bellantibus
Peſſimus eſt hoſtis. qui cum benefeceris illi
Fortius inſurgit bella mouendo tibi
Sic carni fac velle ſuum ſi bella moueri
Uis tibi. ſi pacem colla domato fame
¶ Ponit pabolaꝫ dicēs. ꝙ nō eſt hoſtis peior q̄ꝫ ille q̄ malū reddit
pro bono. q̄re ſi habeas hoſtē nō des ei ſupra te poteſtatē. nā ſi dñe
tur tibi multū nocere poterit. Silr cū caro noſtra ſit inimicꝰ noſter
mortal'. nō debemus ſibi dare poteſtatē ſupra nos. id ē ſupſpm̄ nr̄ꝫ
cū habeamus eā in ptāte noſtra. ſed debemus eā ſub iugo tenere et
fame ac abſtinētijs ſeu penitētijs domare. ne ꝯtra nos iſurgat. vñꝰ
Luxuriat raro nō bene paſta caro // Conſtrue. hoſtis eſt peſſimus
q̄ inſurgit fortius tibi. i. ꝯtra te bella mouēdo. cū ꝑ qñ. ſp̄ tu bene
feceris illi. Sic fac carni velle ſuū ſi vis bella moueri tibi. et ſi vis
inq̄ꝫ moueri tibi pacem. colla. id eſt carnes domat o fame

Capitulum tercium.

Non teneas aurum to tum. quod ſplendet vt auꝛ.
Nec pulcrum pomum quodlibet eſſe bonum
Non eſt in multis virtus quibus eſſe videtur
Decipiunt falſis lumina noſtra ſuis
Plus aloes q̄ꝫ mellis habent in pectore tales.
Quos ſanctis ſimiles ſimplicitate putes
¶ Hic incipit terciū caplm̄ huius libri in q̄ ꝓcedit per ſex metra.
Et pmo ponit parabolā dicēs. ꝙ totū illud qđ ſplēdet vt auꝛ nō ē
auꝛ. et omē pomū pulcꝛ lꝫ videat' bonū nō tñ̄ eſt bonū. Silr multi
ſunt hoīes q̄ vident' eſſe ſapiētes et tñ̄ nō ſunt. et multi vident' vera
ces. q̄ tñ̄ ſunt falſiſſimi. et plures vident' eſſe ſci q̄ tñ̄ ſunt peſſimi. q̄
ab extra veſtiti ſunt veſtibꝫ ouiū et innocentū. intrinſecus autē ſunt
lupi rapaces. vt habet' in euangelio. et etiā multa vident' nobis bo
na q̄ tñ̄ ſunt peſſima // Cōſtrue. Nō teneas totū. ſp̄ illud qđ ſplen
det vt auꝛ eſſe auꝛ. Nec teneas qđlibet pomū pulcꝛ eſſe bonū. ſic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

virtus que videtur ēē in multis nō ē ſcꝫ in ill'. ſupple tales homīes ꝛ
decipiūt lumina noſtra. id ē oculos nrōs ſiue mentē nrām ſuis falſ
ſupple luminib9. tales habēt in pectore. i. in corde plus aloes. i. ama
ritudinis vl' falſitatis. ꝗꝫ mellis. id eſt dulcedinis vl' ꝟitatis quos
ſcꝫ ſupͣdictos. putas. ſꝑ eē. ſil'es ſcis. ſꝑ hoīb9 ſimplicitate. i. ſcitate

Morſibus aggreditur lignum capra quo religatur
Cum ſibi nil aliud quod lacerare queat.
Quāuis diuitias cupiat ſibi quiſqꝫ neceſſe.
Ut capiant amnes id quod habere queunt
Nil prodeſt optare magis vel querere nobis
ꝗꝫ quod vel quantū vult deus ipſe dare

¶ Ponit autor aliā ꝑabolā di. ꝙ capͣ nō hn̄s ꝗd comedere corrodit
ſuū ꝑſepe. Silr ꝗꝫuis oēs cupiāt eē diuites tn̄ neccē eſt vt ſolū capi-
ant bona q̄ ſibi accidere pn̄t. qꝛ nō oēs pn̄t eē diuites. nec ꝓdeſt plu
res diuitias nob q̄rere ꝗꝫ deus velit nobis ꝑſtare. ipē em̄ deus ſcit
quib9 indigemus ad ſalutē corꝑis ꝛ aīe. ¶ Cō. capͣ aggredit' morſi-
bus. ſꝑ illō. q̄ lignū religat'. nil ꝓ nō ꝛ aliqͥd. cū aliqͥd aliō non ſit ti
bi qō deſt ſibi. Quāuis ꝗſquis. i. ꝗlibet hō cupiat diuitias. ſꝑ hēre
ſibi ē neccē vt oēs capiāt id. i. illō qō queūt. i. pn̄t hēre. optare. l' q̄rere
magꝭ ꝗꝫto l' ꝗꝫtū ipē de9 vult dare. nil ꝓ n̄ ꝛ aliqͥd. nō ꝓdē nob aliqͥd

Ad vada neptuni fontes ꝛ flumina currunt
Et quocunqꝫ poteſt currere currit aqua
Poſt valles quas ſemper amat dilabitur vnda.
Et colles odio quas habet illa fugit.
Quis ſatis eſt his plura fluunt his vndiqꝫ fertur
His datur his emitur. pauper ubiqꝫ iacet.

¶ Autor ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ aqua naturalr' deſcēdit deor-
ſum ꝛ q̄rit ſocietatē aq̄ꝝ. ſ. mare. ꝛ mgͥni fluuij naturalr' ꝑgūt illuc
et parui riuuli tēdūt ad magnos fluuios ꝛ ꝯiūgunt ill'. ſed nūqꝫ ma
re aſcēdit ꝑ fluuios nec fluuius ꝑ riuulos. ſed ecōuerſo maior quā-
titas aque attrahit ad ſe mīores aq̄s. Sic ſilr' ē de diuitijs huius
mūdi. q ſꝑ tendūt ad ditiores ꝛ potētiores. vbi ē ꝯgeries īparuꝫ di
uitiaꝝ ꝛ difficulter ad pauꝑes dirigunt' cū in ill' nulla ſit diuitiarū
cōgeries. ſed eos fugiūt immo potius ad diuites accedūt. ꝛ ſic ma
ior diuitiaꝝ ꝗꝫtitas attrahit ad ſe minores vt fortius radicent' ibi
dem ¶ Cōſtrue. fontes ꝛ fluūa currūt ad vada neptuni. i. ad mare.
et aq̄ currit ꝗcunqꝫ pt currere. vnda i. aqua. dilabit' ſꝑ poſt valles
quas amat. ꝛ illa ſcꝫ aq̄. fugit colles. i. montes. ꝗs ſꝑ colles hꝫ odio
Plura. id eſt pl'es res. fluunt his ſꝑ hominib9. ꝗs. id eſt ꝗbus ſa-

tis ē).i.plura bona ſeu diuitie(fert̄ his).i.hortat̄ diuitibꝫ(vndiqꝫ dat̄ his.emit̄ his).i.a diuitibꝫ(pauꝑ vbiqꝫ iacet)·i.a nll'o reputat̄. Et nota ꝙ iſta tria ꝟba q̄ ponūt̄ i lrā.ſ.fert dat̄ ⁊ emit̄ ſunt impꝑſonalia.

In boream zephirum conuerti ſepe videmus.
Nomine mutato.rurſus et hunc in eum
Non tamen ammiror de tempore ſi varietur
Cum ſic cunctoꝝ conditor ipſe velit
Sed miror miranda nimis vaga corda virorum
Cur totiens mutant ſe prohibente deo

¶ Ponit aliā ꝑabolam dicēs.ꝙ zephirus id eſt ille vētus ſepe mu/tat̄ in boreā ⁊ ecōuerſo.nec miramini ſi tempꝰ ita varieꞇ cū deus ita velit ⁊ ordinauerit.ſed multū ammiror cur cor hoīs muteꞇ de bo/no in malū.cū deus hoc nolit ¶ Conſtrue.nos(videmꝰ ſepe zephi rū)illū ventū(cōuerti in boream)⁊ videmus ſepe hunc ſcꝫ boreā cō uerti rurſus in eum.i.zephiꝝ noīe mutato. At ego tñ nō ammiror de tpe ſi varietur ſic(cū ꝯditor)ſcꝫ deus velit ſic.id eſt ordinauit ſic Sed miror miranda nimis.id eſt valde.cur id eſt quare corda va ga virorum mutant ſe totiens deo prohibente.

Non aliam legem patitur fur q̄ꝫ latro captus
Quāuis de nocte fur eat: ille die
Non minus hic peccat qui ſenſum condit in agro
Quā qui doctrinam claudit in ore ſuam
Abſit commiſſum ſine lucro ferre talentum
Ne ſeruos nequā vos vocet ira dei

¶ Ponit aliaꝫ ꝑabolā dicēs.ꝙ fur captus nō minus puniꞇ q̄ꝫ latro nec ecōuerſo.licet fur eat de nocte ⁊ latro eat de die. Nec ille minꝰ peccat q̇ pecuīas abſcōdit ī agro.q̄ꝫ ille q̇ ſciaꝫ ſuā abſcōdit.nec vult alios docere Quare diuitias male acq̇ſitas ⁊ ſine lucro.i. ſine pena tenere nō dēmus.ne ira dei vocet nos ſeruos neq̄ꝫ ⁊ ꝑ̄uos.⁊ mitta/mur in tenebras exteriores. Cō.fur captꝰ nō patiꞇ aliā legē.i. punitio nē q̄ꝫ latro.q̄ꝫuis fur eat de nocte ⁊ ille ſcꝫ latro eat de die.⁊ ſp̄ q̇ ab ſcōdit cēſum.i.pecunias in agro nō peccat minꝰ q̄ꝫ q̇ doctrinā ſuam claudit in ore ſuo.ferre.i.portare vl' tenere.talentū.i.denariū.com miſſum.i.acq̇ſitū.ſine lucro.i.ſine pena vl' labore.abſit.ꝑcul ſit. Ne pro vt ⁊ nō vt ira dei nō vocet vos ſeruos nequā id eſt malos

Non opus eſt ſomno ſyrenes ingredienti
Nec ſibi qui ſtudio falſa cauere volet
Sepe ſtilum vertit qui verſum vertere debet
Dentibus et vngues.ſcalpit et vſqꝫ caput

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Querit ea primum que poſtea ponere poſſit
Non apte queuis verba locare potes.

¶ Ponit aliã pabolã dicẽs. ꝙ opus ſomno vl' dormitõe nõ eſt intrã
ti pıcula vl' certamina. ⁊ ille etiã dormire nõ dꝫ. qui ſtudioſe vult vi
tare falſa. i. falſitates ⁊ deceptões mũdi. ⁊ ꝟſificator vertẽs ꝟſum ſe
pe vertit materiã ꝟſus. ⁊ ille q̄ ſuos rodit vngues dẽtibꝰ aut caput
ſuũ ſcalpit nõ facit ꝯueniens nec honeſtũ. Et ita ſicut p̄dicta nõ ve
niũt ad ꝓpoſitũ. immo qñqꝫ nocent. Silr oĩa ꝟba non veniũt ad ꝓ
poſitũ nec ſunt dicẽda. qꝛ qñqꝫ nocẽt. Vñ ſex cõditões reqrunt ad
bene loquendũ. q̄ ꝯtinent in h̄ ꝟſu. Quis. quid. cui. dicas. cur. quõ
qñ reqras. vt latius ꝯtinet in libro de mõ loquẽdi ⁊ tacẽdi ¶ Con
ſtrue. opus ſomno nõ eſt ingredienti ſyrenes. i. pıcula maris Nec ꝑ ⁊
nõ. ⁊ nõ eſt opus ſomno illi q̄ volet cauere falſa ſibi ſtudio. i. cũ dili
gẽtia. ⁊ ſp̄ ille q̄ debet ꝟtere verſum ꝟtit ſepe ſtilũ. i. materiã. Et ſp̄
ille qui eſt. i. comedit vl' rodit. vngues dentibꝰ. i. cũ dentibꝰ. ⁊ ſcal/
pit caput. vſqꝫ querit p̄mum. i. p̄mo ea q̄ poſſit ponere poſtea. ſic tu
nõ potes locare queuis ꝟba apte. id eſt conuenienter

Terſites vicium non vires auxit achinis
Inops virtutis garrulitate potens
Sic inter ſcacos alphinus inutilis extat
Inter aues bubo. fucus et inter apes
Inter narrantes ciphram iuuat eſſe figuras
Et vult multotiens anticipare locum.

¶ Ponit aliam pabolam dicẽs. ꝙ Terſites fuit hõ inutil' ⁊ carẽs ꝟ
tutibꝰ. ſed garrulitate plenus. hic poſitus inter grecos bellãtes con
tra hoſtes ſuos bene auxit coꝝ numeꝝ. ſed nõ profuit viribꝰ Sic al
phinus inutil' ſtat ſepe inter ſcacos. i. in ludo ſcacoꝝ. ⁊ bubo ſtat in
util' inter aues. ⁊ fucus inter apes. ⁊ ciphra ſcꝫ zero ſepe ſtat inter a/
lias figuras numerales. q̄s multotiẽs vult p̄cedere lꝫ de ſe nihil va
leat Silr multi ſunt hoies miſeri ⁊ inutiles q̄ añcedũt viros pru/
dẽtes ꝓuidos atqꝫ ſapiẽtes ⁊ q̄uis ſint inſipiẽtes tñ pre ceteris au/
diri volũt. Silr ⁊ multe ſunt mulieres meretrices ⁊ infames q̄ ſem
per volũt p̄cedere ꝓbas ⁊ honeſtas mulieres. ⁊ eas ſpnere nõ vere/
cũdant ¶ Conſtrue. Terſites ille hõ inops ꝟtutis. i. carens viribꝰ.
ſed potens garrulitate. i. abundãs in verbis auxit. i. augmentauit.
numeꝝ. i. multitudinẽ. ⁊ nõ vires. i. fortitudinẽ. achinis. i. grecis.
Sic alphinus inutilis extat. i. ſtat inter ſcacos id eſt in ludo ſcaco/
rũ. ⁊ bubo extat inutil' inter aues. i. inter volucres. ⁊ fucus extat in
utilis inter apes ⁊ iuuat. i. placet vl' delectat ciphram illã figuram
eſſe inter figuras narrantes. id eſt numerãtes. ⁊ ſupple ciphra vult
multotiens anticipare locum ſcꝫ aliarum figurarum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Superat inſtantes iſmos breuis inſula fluctus
Et pacem gemini continet vnda maris
Non poſſunt thauri concurrere fronte minaci
Dum baculum paſtor ſubleuāt inter eos
Apula gens lucanaqꝫ ſemper bella minantur
Et rabiem media gens venuſina vetat

¶ Ponit aliā ꝑabolā di. ꝙ iſmos eſt inſula quedā in mari q̄ licet ſit parua tñ ſꝑ reſiſtit mari. nec mare pt̄ illā inſulā ſuis fluctibꝫ ſubuertere. imo ſꝑ ſupat mare. Silr̄ etiā thauri lꝫ ſint mḡni ꝛ fortes. tñ p̄ſente ꝑuo paſtore cū baculo eis minãte ſe inuicē ferire nō audēt. Similr̄ gēs lucana ꝛ gens apula īter ſe freq̄nter atrocia bella gerūt. q̄ lꝫ mlr̄te ꝛ potētes ſint. tñ gēs venuſina q̄ ꝑua ē ꝛ pauca tā ī nūero q̄ꝫ in potētia illas gētes lucanā ſcꝫ ꝛ apulā inuicē debellare īhibuit. Per hāc ꝑabolā docet nos au. ꝙ q̄ꝫuis ſim⁹ potētes ꝛ dites. tñ nō capiamus iurgia ꝛ lites cū paupibꝫ ꝛ ꝑuis hoībꝫ eos vilipendēdo. qꝛ frequēter diues ſupaꝛ a paupe. potēs ab īpotēte. mḡnus a ꝑuo. ꝛ fortis a debili vt pꝫ ī lrā. Et cōiter dꝛ ꝙ ꝑuus lapill⁹ ſepe magnā ſubuertit turrim. ¶ Cōſtrue (iſmos) exñs (breuis iſula). i. ꝑua iſula (ſupat. i. reſiſtit (inſtātes fluct⁹). i. ſibi obuiātes. ꝛ ſꝑ hec iſula (ꝯtinet pacem maris gemini). i. gemiati vl̄ mltiplicati. Et (thauri nō pñt ꝯcurrere frōte minaci). i. cornibꝫ elatis (dū). p qñ. qñ (paſtor ſubleuat baculū īter eos) ſcꝫ thauros. Et (gēs apula ꝛ gens lucana) ille due gētes ſic appellate (minantur. i. mouent (ſemper bella) ſcꝫ inter ſe mutuo. Et gens venuſina ſic appellata (media) exñs īter illas duas gentes. vetat. i. ꝓhibet (rabiem) id ē furorem predictaꝝ gentium

In cauea propria fit atrox et aſpera vulpes
Que potius fugeret. ſi foret illa foris
Improbus eſt mordax canis eſt in limite noto
Dum uidet auxilium vim ſibi ferre canum
Inter conſortes audacior eſt homo nequam
Quam ſit in extraneis hoſte minante locis

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ vulpes exñs in ꝓpria cauea eſt atrox mordax ꝛ aſꝑa. q̄ ſi eēt extra caueā vtiqꝫ fugeret. Et canis mltis aliīs canibꝫ aſſociatus ē atrox ꝛ mordax. q̄ ſi ſolus eēt fugeret. A ſilr̄ hō neq̄ꝫ ꝛ ꝑuus ꝛ iniquus exñs inter ſocios ſuos eſt iiurioſus loq̄x ꝛ audax ad inuadendū aliquē. q̄ ſi foret ſolus utiqꝫ fugeret ꝛ taceret. ¶ Conſtrue (vulpes fit atrox) id ē crudel' (ꝛ aſꝑa). i. ferox (in cauea ꝓpria). i. in antro ſuo (que) ſcꝫ vulpes (fugeret potius). i. citius (ſi illa) ſcꝫ vulpes (foret) id ē eſſet (foris). i. extra caueā ſuā. Et (canis eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

improbus ꝛ mordax in limite nota)id eſt in domo nota(dñ)ꝑ qñ.
qñ(videt vim canũ ferre auxiliũ ſibi) Sic(hō nequã)id ē prauus(ē
audacior inter cōſortes)id eſt inter ſocios ſuos(qꝫ ſit in locis extra-
neis.hoſte minante)id eſt obiurgante

Inuentum tarde leporem cito perdimus inter.
Vepreculas.cum ſit res fugitiua lepus
Perdimus anguillam manibus ſi ſtringimus illam
Cuius labilitas fallit in amne manus
Sic abit inuentus niſi conſeruetur amicus
Et niſi libertas mutua ſeruet eum

¶ Dicit autor.ꝙ ſi repiamus leporē tarde vl'raro tñ cito ꝑdim⁹ euꝫ
inter vepres ꝛ ſpinas intrantē. Silr ſi teneamus ãguillã ꝛ vt meli
us teneamus fortius ſtrigimus. ꝛ qͣto plus ſtrigimus tãto citi⁹ eã
perdimus. Similr ē de amico.quē ſi repimus qͣuis tarde tñ cito per
dimus niſi mediãte libtate ſeruemus eũ ¶ Conſtrue.nos ꝑdimus
cito īter vepreculas.i.īter dumos.leporē invētũ tarde.i.raro ꝛ cum
mgno labore(cũ)ipe(lep⁹ſit res fugitiua) Et nos ꝑdimus ãguillaꝫ
dũ ſtrigimus illã manibꝫ.i.cũ manibꝫ.cuius.ſ.ãguille.labilitas fal
lit.i.decipit.manus in amne.i.in aq̄.ſic amicus inuētus abit.i.rece
dit niſi ꝯſeruet.ꝛ niſi libertas mutua.i.ꝯtinuata ſeruet eũ ſcꝫ ami-
cũ.vñ⁹ Nō habet anguillã per caudam qui tenet illam

Non bene firmus erat digito qui ſoluitur vno
Nodus.nec fortis tam cito fracta fides
Nunqꝫ fidus erit qui deſinit eſſe fidelis.
Nunqꝫ qui non eſt fidus amicus erit
Ex quo conueniunt duo pectora pectus in vnum
Fas eſt vt maneant pectora pectus idem

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicēs.ꝙ nodus q̄ cũ vno digito ſoluit non eſt
bene firmus.etiã fides q̄ ſic ſoluit nō eſt bñ firma. Deiñ dicit.ꝙ il-
le q̄ deſinit eſſe fidelis nō erit vnqꝫ fidus.ꝛ q̄ nō eſt fidus nunqꝫ erit
amicus. Et qꝛ duo amici conueniũt in vnũ ſcꝫ in voluntate.qꝛ ſũt
eiuſdē volũtatis.iō ꝯueniens eſt vt duo corda ſcꝫ duoꝝ amicorum
cōueniant in vnũ ¶ Conſtrue.nodus q̄ ſoluit.i.diſſoluit.digito ñ
eſt bñ firmus. Nec fides tã cito fracta.ſupple ē fortis.i.firma Et ſp̄
ille q̄ deſinit eſſe fidel'.nũqꝫ.ꝓ nō ꝛ vnqꝫ.nō erit vnqꝫ fidus. Et ille
qui nō eſt fidus.nunqꝫ.ꝓ nō ꝛ vnqꝫ.nō erit vnqꝫ amicus .qꝛ ex quo
duo pectora conueniunt in vnum pectus.fas ē vt pectora illa ma-
neant idem pectus.id eſt vna voluntas

Mente minus ſanus qꝫ corpore creditur eger

Qui medicos eius fuſte vel enſe ferit
Quis magis inſanus ꝙ̄ cecus in ardua ductus
Si tunc contemnat felle tumente ducem
Lippo non luſco colliria nigra medentur
Qui ſemel eſt luſcus non niſi luſcus erit

¶ Ponit aliam ꝑabolam dicens/ ꝙ īfirmus qui ſuos medicos vult percutere creditur magis eger ⁊ inſanus mente ꝙ̄ corpore. Deinde dicit ꝙ valde inſanus eſt cecus ꝗ exiſtēs in campis ꝯtra ſuū ducto/rem inſurgit ꝗa bn̄ poteſt ꝓberari a ſuo ductore. ꝗ ſi dimittat eum neſcit quo vadat. poſtea dicit ꝙ colliria nigra. id ē illa vnguēta be/ne medenᷣ homini lippo. id ē habenti oculos lippoſos. ſed non luſco. qꝛ qui ſelꝫ eſt luſcus nō erit niſi luſcus. id eſt ſemper erit luſcus. Per hāc ꝑabolam vult autor innuere ꝙ tu nō debes inſurgere ſeu ꝯten/dere ꝯtra tuos bn̄factores ꝗ ꝗtidie tibi ſuccurrūt in tuis neceſſitatibus. qꝛ ſi aliter feceris ꝯtra teipm̄ ꝯtēderes. ⁊ ꝗ talia faciunt fatui ſunt ⁊ nō niſi fatui erūt. ¶ Conſtrue. Eger. i. infirmus ꝗ ferit medicos eius enſe vl' fuſte creditᷣ. ſuppl e eē minus ſanus mēte ꝙ̄ corpore. Quis. ſuppl e ē magis inſanus mēte ꝙ̄ cecus ductus in ardua. id ē in campos. ſi ꝯtemnat tūc ducem ſcꝫ ſuū. felle tumēte. id eſt ira calēte. colliria nigra medenᷣ lippo. id eſt homini habenti oculos lippos et non luſco. id eſt homini habenti oculos luſcos

Nolumus in cirpo quo non eſt querere nodum.
Nec ſuper infirmum ponere magna gradum
Paſce canem. paſtus tuus illum leniet. et te
Quāuis cedatur leſus amabit herum
Fac ſeruo neꝙ̄ bona ſemper. et omne quod illi
Prebueris perdes. cum ſibi nullus amor

¶ Ponit aliam ꝑabolam dicens. ꝙ in cirpo ſiue circulo nodus querendus non eſt. qꝛ in illo nullus nodus eſt. etiam magnum onus ꝑ infirmos ⁊ debiles gradus ſcandere non poteſt. Deinde dicit. ꝙ ſi tu habeas canem ⁊ illum paſcas te ſemper amabit. ⁊ quāuis a te cedat. tamen ad te ſemper reuertitur. Similiter eſt de qui ſeruis qui ſi ſit boni ⁊ licet a te quādoꝙ̄ ledunᷣ. tn̄ ad te ſemper reuertenᷣ ⁊ tibi debite ſeruiēt. ſed ſi mali ſint ⁊ iniqui. de te nec de tuis rebꝫ curabūt. ⁊ quicꝗd ſibi feceris hꝫ perdes qꝛ ſuos bn̄factores ꝑſus ignorāt. vn̄ vbi nō ꝗeſcit amor ibi fidelitas ꝗrēda nō ē. ſicut nec in circulo ꝗrendus eſt nodus. ¶ Conſtrue. ſuppl e nos nolumus ꝗrere nodū in cirpo. ſꝑ vl' in circulo in quo nodus non ē. ⁊ ſuppl e nolumus ponere magna ſuper gdū infirmū. i. debilē. Paſce canē. paſtus tuꝰ leniet illū. ⁊ amabit te herꝫ. id ē dn̄m ſuū. ꝙ̄uis cedatᷣ ſuppl e a te

Ridiculus mus eſt. qui muribus imperat. et qui
Tanq̃ꝫ rex horum. ſic dominatur eis.
Non minor eſt riſus de ſeruo quando leuatur
In dominum. quando voce manu ferit
Aſperius nihil eſt humili dum ſurgit in altum
Pungitur in celſa ſimia ſede ſedens

¶ Ponit aliã parabolã dicens. ꝙ magnus riſus ẽ qñ paruus mus vult ceteris muribꝫ dñari. ⁊ illis ad modũ regis imperare. Nõ minor ẽ riſus de ſeruo q̃ cõtra magiſtꝝ ꝟbis ⁊ factis inſurgit. A ſimili nihil eſt aſperius paupere ditato miſero in dignitate ſeu poteſtate cõſtituto. vñ⁹. Paupere ditato nil acrius eſſe putato. vñ talis eſt ſimilis ſimia in ſede celſa ſedẽti ¶ Conſtrue. mus ẽ ridiculus. i. deridendus q̃ imperat muribus. ⁊ q̃ dñatur ſic eis. ſcꝫ muribꝫ tanq̃ꝫ rex horꝝ. riſus nõ ẽ minor de ſeruo qñ leuaꝶ in dñm ⁊ qñ ferit dñꝫ voce. cꝫ. p ⁊ manu. A ſimili. nil ꝑ nõ ⁊ aliq̃d. aliq̃d nõ ẽ aſperius ſꝑ hoĩ humili. i. pauperi vł miſero. dum ſurgit. i. eleuaꝶ. in altũ. i. in dignitate. ſimia. id eſt illud animal pungiꝶ ſedens in ſede celſa

Diuerſis diuerſa valent medicamina morbis
Ut variant morbi ſic variantur ea
Non vno doctrina modo ſe mentibus infert
His timor. his monitus. his adhibetur amor
Quadrupedes adaquare nequis dũ ꝑcutis illos
Nec cogit pueros virga ſtudere rudes

¶ Ponit aliam parabolã dicẽs ꝙ aliq̃ medicamina ſunt bona in vna infirmitate. q̃ ſunt mala in alia. ⁊ ſic diuerſimode diuerſis morbis danꝶ. Sic doctrina diuerſimode daꝶ ſtudentibꝫ. nã aliq̃bꝫ debet dari per amorem. Unde dicit. ꝙ quos adaquare nõ poſſumus dũ illos percutimus. ſic nec virga cogit pueros rudes ⁊ groſſos intellectu ad ſtudendum ¶ Cõſtrue. diuerſa medicamina valent diuerſis morbis. ea. id ẽ illa ſcꝫ medicamina varianꝶ vt pro ſicut morbi variãt. doctrinã nõ infert. id eſt nõ immittit ſe mẽtibꝫ vno modo ſupple q: his id ẽ aliq̃bus timor adhibeꝶ. his monitus. i. monitio ⁊ his amor adhibetur. ſupple tu neq̃s. i. ñ potes. adaq̃re q̃drupedes id eſt equos dum pro qñ percutis illos. nec virga cogit pueros rudes ſtudere. id eſt obtuſos in ingenio

Paruula venalem cõprendit mantica telam
Et iacet exiguo multiplicata loco
Cur ſic quod cupide menti non ſufficit orbis

Predia terrarum gloꝛia cenſus honoꝛ.
Jus eſt vt penitus terre ſit homũculus expers
Qui totam terram ſolus habere cupit

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs. ꝙ ſicut ꝑua mãtica ꝯpꝛehẽdit telã venalem in exiguo loco qñ eſt bñ plicata. ſic ꝑ ꝯtrariũ mẽs cupidi nõ põt ſatiari. qꝛ nos videmus ꝙ ſi vnus hõ efficiẜ hodie onager. cras vellet eſſe vulpes. vt cito haberet oĩa bona ſuoꝝ hoĩm. etiã hõ qui auarus eſt ſemꝑ pauꝑ eſt. ꝛ penitus vult alios ſuꝑare. vñ Dia des cupido ſua nõ perit iñ cupido ¶ Cõſtrue. parua mãtica ꝯpꝛehẽdit telã venalẽ. i. vendibilẽ. ꝛ multiplicata. i. plicata. iacꝫ exiguo loco cum ſic ꝙ mẽti cupide nõ ſufficit oꝛb ꝑdia. i. poſſeſſiones terraꝝ gloꝛia cenſus honoꝛ ius eſt ꝛ homũculus. id eſt ꝑuus homo ſit expers

Facibus innocuis deſerta loculus ambit
Cum nihil. inueniat quod lacerare queat
Non ſemꝑ pungit ſerpens nec fundit vbiqꝫ
Uirus. quod ſecum ſemper in oꝛe gerit
Non equidem ſtimulo nec parceret ille veneno
Si quid adeſſet quod ledere poſſet eo

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs. ꝙ ꝑuus leo ambit ꝑ loca deſerta ꝛ non facit malũ aliqd. ſic ꝑ oppoſitũ multi ſunt hoĩes q̃ nõ faciunt aliqd malũ. qꝛ nõ inueniũt vbi facere pñt. ꝛ etiã nõ ſunt auſi facere ¶ Cõſtrue. nil ꝓ nõ ꝛ aliquid. cũ leo nõ inueniat aliqd quod queat lacerare. ꝛ ſerpẽs nõ pungit ſemꝑ nec fundit vbiqꝫ virus. i. venenũ quod ſemꝑ ſecũ gerit. eqdem. i. certe. ille ſupple homo. nõ parceret veneno nec pro et. ꝛ non parceret ſtimulo. id eſt maleficioſi. ſi quid adeſſet quod poſſet ledere eo. id eſt veneno

¶ Capitulum quartum

Non bene de pedibus ſpine tribuliqꝫ trahuntur
Dum bꝛeuis interitus ſpina relicta iacet
Quãto maioꝛ moꝛa eſt tãto magis vulnera putrent
Et ſic non poſſum abſqꝫ doloꝛe trahi
Qui culpas de coꝛde trahit trahat vſqꝫ recentes
Et cũctas pariter. ne ferat vna necem
Quid pꝛodeſt medico plagas ſanaſſe ducentas.
Si maneat ſola qua moꝛiatur homo

Hic ponit q̃rtũ capl'm hui9 libꝛi. qd̃ ꝓcedit ꝑ octo ꝟſus Et pñt diuidi in tot ꝑtes qd̃ ſunt ꝑticule. ꝑtes patebũt in ꝓceſſu. Jn ꝑmo parte

dicit. ꝙ ſi aliq̄s habeat ſpinā ex mlͭos tribulos in pede ſuo. ⁊ om̄s
ſi extrahant̄ a pede ſuo vna relicta ex q̄ moriat̄ ille. nihil ꝓdeſt ei ali
arū ſpina℞ extractio. Sic ē ꝙ ſi aliq̄s ꝯfeſſus ſit de oibꝫ pctis ſuis
excepto vno pctō mortali de q̄ dānatus ſit. ꝯfeſſio ſua tūc nihil ei
prodeſt ¶ Cōſtrue(ſpine ⁊ tribuli nō bn̄ trahunt̄ de pedibꝫ. dū bre/
uis ſpina iacet). i. remanet interius (vulnera putrēt tāto magis q̄n/
to mora ē maior ⁊ nō pn̄t extrahi abſqꝫ dolore). i. pena. ſꝑ ille(qui
trahit culpas de corde. trahat vſqꝫ). i. aſſidue(recētes). i. nouas(et
cūctas parit). i. oēs alias(ne vna ferat necē). i. mortē(q̄d ꝓdeſt me/
dico ſanare ducentas plagas ſi ſola) id eſt vna maneat. qua moria
tur homo) verſus. Ad tribulos aſinus per ſemen ſomnia vertit

Arbor que late ramat. niſi firma ſit imo
Cum ramis facili corruit icta notho
Sed que radices habet in tellure profundas
Obſtat. et euelli peſte fruente nequit
Qui ramos fame non radices meritorum
Extendit late. ſcito ꝙ ipſe cadet
Non ſolum celo qui talia vana profatur
Aſt etiam vitio diſplicet ille ſolo

¶ Poit aliā ꝑabolā di. ꝙ arbor bn̄ firma tenet ꝯtra ventū. ita etiaʒ
ad ꝓpoſitū hō firmus in bono ꝓpoſito tenet firmiter ꝯtra malos ho
mies ¶ Conſtrue(arbor q̄ late ramat icta). i. ꝑcuſſa(notho). i. ven
to(facil'r corruit). i. cadit(cū ramis niſi ſit firma imo. ſed(illa)ob/
ſtat q̄ hꝫ radices ꝓfundas in tellure. ⁊ nequit euelli peſte fruēte. qui
ramos late extēdit nō radices merito℞. ſcito ꝙ ipē cadet. nō ſolum
diſplicet celo qui talia vana ꝓfatur) id eſt loquitur(Aſt) pro ſed) il
le diſplicet etiam ſolo vitio id eſt delicto

Non minus eſt dulcis paruo de fonte recepta.
Quam que de magno flumine fertur aqua.
Et cadus et dolium retinet quandoqꝫ falernum
Nec dolium melius q̄ꝫ breuis ipſe cadus
Nec magis egregio dulceſcit potus in aruo
Quā facit in vitro quod minus aſſe valet
Quāuis quiſqꝫ miſer benedicat vel bona nemo
Corpore pro miſero vilia verba putet

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ aqua de ꝑuo fonte nō eſt minus dul/
cis q̄ꝫ aq̄ de magno flumie. ⁊ d̄t autor ꝙ vnus paup male idut⁹ poſ
ſet ita bn̄ dare bonū ꝯſiliū ſicut vnus diues hō ¶ Cōſtrue(aqua re

cepta de paruo fonte non eſt minus dulcis ꝙ̄ aqua que fertur .id ē portaꝶ de magno flumine Et cadus ⁊ dolium retinent qn̄ꝙ faler/num.id eſt merum.nec doliū retinet melius ꝙ̄ ipe cadus.potus nō magis dulceſcit in aruo egregio.ꝙ̄ faciat in vitro qđ valet minus aſſe id eſt obolo Quāuis quiſꝙ miſer benedicat .ſic nemo putet bona verba ſupple eſſe in corpore miſero.

Viſibus intentis ſcrutatur ab ethere predam
Miluus ⁊ a longe fruſta relicta videt
Non (licet eſuriat) ſtatim deſcendere ab alto
Sed varijs gyris circuit ipſe locum
Sunt nam qui laqueos poſita dape ponere temptant
Ut ſic incaute decipiantur aues
Deniꝙ precepto nihil aucupis artis adeſſe
Unguibus accedit tutus ⁊ eſcas capit

¶ Ponit vnā parabolā dicens.ꝙ nos videmus ꝙ miluus id ē talis auis qn̄ vult accipe carnes ſolet circuire terrā varijs gyris.⁊ dicit ꝙ quādo deſcendit ab alto caueꝶ.qr videt laqueos poſitos.Et vult cōcludere actor ꝙ quādo aliquis agere vult aliqđ debet reſpicere finem ¶ Coſtrue.miluus ſcrutaꝶ ab ethere predam viſibus intentis et videt a lōge fruſta relicta.⁊ ſtatim nō deſcēdit ab alto licet eſuriat.ſed ipe circuit varijs gyris.id eſt circū quaꝙ volat. Et ſupple aliqui ſunt q̇ temptāt ponere laqueos.dape poſita.id eſt cibis appoſitis.vt ſic aues incaute decipianꝶ.id eſt capianꝶ. Deniꝙ.i.finalr̄ .ſupple miluus pcepto nihil artis aucupis adeſſe.id ē pn̄s eſſe,ſupple miluus accedit tutus.⁊ capit eſcas vnguibus.

Non nihil exempli vermes de carne creati
Demonſtrat oculis notificantis opus
Dentibus acceptam inuadunt morſibus illam
Non querunt aliam dum ſibi durat ea
Conſilij nihil eſt niſi ſal ſuccurrere poſſit
Sal poſitum large mordet et arcet eos
Uermibus hic mos eſt.nec ſolum linquitur illis
Sunt in quos tranſit iam furor ipſe viri

¶ Ponit aliā parabolam dicens.ꝙ nos videmus naturaliter ꝙ iſti vermes qui in carne naſcuntur nō comedūt aliud donec ſatienꝶ de ipſa ita quādo homo diues inheret paupi non dimittit ipm̄ donec omnia bona ſua comederit ſiue conſumpſerit.⁊ poſtꝙ̄ conſumpta ſunt non inueniens magis ad comedendum.moritur quia non pōt comedere aliam carnem ¶ Coſtrue.uermes creati de carne demonſtrant non nihil.id eſt aliquid exempli notificantis opus oculis.

id eſt cum oculis. ⁊ ſupple vermes inuadunt illā ſcilicet carnē morſibus acceptam. id eſt captam dentibus. id eſt cum dentibus. ⁊ ſuccurrere ſibi. quia ſal poſitum id eſt aſperſum large. id eſt abundanter mordet ⁊ arcet eos ſcilicet vermes. hic mos eſt vermibus. nec pro ⁊ non. ⁊ non ſolum linquitur illis aliquid, ſed ipſi vermes ſunt in quos furor viri. id eſt patriſfamilias. iam tranſit ideſt ſeuit

Non propter pennas laudat conuiua volucrem
Nec propter corium mango diſertus equum
Nec equidem ſimilis per ſingula curſitat vſus
Veſtes non homines omnis homo venerat
Hunc noua facta nouum ſtatuunt ꝑ ſingula morem.
Et nihil excepto paupere vile iacet
Nil bene pauper agit. ſed pro ratione tenetur
Quicquid agat diues. ſeu bene ſiue male

¶ Ponit aliā ꝑabolā dicēs. ꝙ ꝯuiua nō laudat auem ꝓpter pēnas. ſed ꝓpter carnes. Itē ſapiēs mango nō laudat equū ꝓpter coriū ſed ꝓpter bonitatē. ideo ꝯcludit ꝙ homines nō honorantᷣ ꝓpter bonitatem eoꝝ. ſed ꝓpter veſtes eoꝝ. vn̄⁹. Vir bene veſtitus in veſtibus eē peritus. Creditur a mille. ꝗuis ideota ſit ille ¶ Conſtrue. cōuiua nō laudat volucrē ꝓpter pennas. nec pro ⁊ non. mango diſertus non laudat equum ꝓpter corium. Nec equidem. id eſt certe. ſimilꝰ vſus curſitat ꝑ ſingula. qꝛ om̄is homo veneratᷣ veſtes nō homines. ideo. noua facta ſtatuūt hūc nouū morem ꝑ ſingula e ⁊ nihil vile iacet. id eſt reputatᷣ. excepto paupe. i. egeno. Et pauꝑ nil agit bene. ſed qcq̇d diues agat ſiue bene ſiue male tenetur pro ratione

Sumpta quid eſca valet. que ꝗcito ſumitur exit
Nauſea cor vexat. viſcera laxa dolent
Quando non patitur medicamina morbus in aluo
Non ſignum vite. ſed necis eſſe puto
Vt dape venter eget. ſic ſpiritus indiget illa
Non bene paſcuntur cum nihil alter habet
Non diſcunt quicūqꝫ ſcholas vbicunqꝫ frequentant
Nam plures veniunt vt videantur ibi

Ponit aliā ꝑabolā di. ꝙ eſca ſūpta ꝗcito vomitᷣ ⁊ nihil ꝓdeſt. Itē qn̄ corp⁹ coēdit ⁊ ſpūs nihil hꝫ q̇d ꝓdeſt h̄. nihil em̄ ꝓdeſt. qꝛ corp⁹ vult bona cibaria ⁊ req̇em. ⁊ aīa vult ieiunare. ſic ſunt aliq̇ q̇ veīūt ad ſcholas ⁊ nihil ꝓficiūt. ſtatim veniūt. ſtatī recedūt. nā ſtꝫ plꝰes q̇ veniūt vt videantᷣ ibi ¶ Cōſtrue. q̇d valet eſca ſumpta q̄ exit ꝗcito

ſumitˀ)qꝛ nauſea vexat coꝛ.viſcera laxa dolēt. Et(qñ moꝛbꝫ nõ patiˀ
tur medicamīa in alio).i.in vētre.nõ puto eē ſignũ vite ſed necis
id eſt moꝛtis.vt vēter eget dape.ſ.coꝛpali;ſic ſpũs indiget;illa.ſ.ꝛ da/
pe ſpũali.ſupple illi nõ paſcunť bñ.cũ alter.i.vľ coꝛpꝰ vľ ſpũs nihil
hꝫ.ſp̃ cibi.ꝛ ſp̃ oēs nõ diſcũt q̃cũqꝫ freq̃ntãt ſcholas vbicũqꝫ.i.in q̃ ſ
cũqꝫ loco.nã plˀes ibi veniũt vt;videãtur ꝛ nõ vt diſcant

Bos ſemel eſt vitulus.ſemel eſt canis ipſe catellus
Cur homo bis puer eſt.quem ſemel ipſe licet
De puero natura ſenem facit vt petit oꝛdo
Sed vitium pueri de ſene redit idem
Non eſt barbati plauſtrello iungere mures.
Nec caſu tali multiplicare vices
Bis puer eſt homo.virqꝫ ſemel.quem viribus vna
Cum ſenſu laſſis alba ſenecta domat

¶ Ponit aliã pabolã dicēs.ꝙ bos eſt ſeľ vitulus ꝛ canis eſt ſeľ cani
culus.;q̃re ğ hõ eſt bis puer.qꝛ ſepe redit ad infantiã p̃mã. Et po/
ſtea d̃t.ꝙ pueri ſolēt iũgere plauſtro mures.ſed h̃ nõ ꝑtinet barba/
to viro. Cõcludit ğ ꝙ hõ bis eſt puer.ſꝫ nõ ē niſi ſeľ vir qñ ſcꝫ viret
virtutibꝫ ¶ Conſtrue Bos ē ſeľ vitulus.ip̄e canis eſt ſeľ caniculus.
cur hõ eſt bis puer.quē licet eſſe ſeľ. Natura facit ſenem de puero vt
oꝛdo petit.ſed idē vitiũ pueri redit de ſene. Nõ eſt barbati iũgere
mures plauſtrello.id ē plauſtro.nec tali caſu multiplicare vices.qꝛ
hõ bis ē puer.ꝛ ſemel vir.quē alba ſenectus domat.viribꝰ laſſis vna
cum ſenſu.id eſt cum ſenſibus exterioꝛibus

Sepe moloſus ouem tollit de fauce leonum
Vt raptam comedat non vt abire ſinat.
Quid refert.an ab hoſte lupo.moꝛiatur an illo
Cum dentes eque ſint vtriuſqꝫ graues
In multis ſimiles ratio conſiderat actus
De quibus expꝫtus dicere vera poteſt
Res hominum ſeuus defendit ab hoſtibus Alcon
Vt ſibi non alijs res tueatur eas

¶ Ponit aliã pabolã di.ꝙ moloſus eſt canis q̃ ſepe ouē tollit d̃ oꝛe
lupoꝝ.nõ vt eã liberet.ſed vt comedat. Aſiľi ſunt aliq̃ hoĩes q̃ ꝓte
gũt ſubditos ſuos ab alijs vt ip̄imet deuoꝛēt eos ¶ Conſtrue.mo
loſus tollit ſepe ouē de fauce lupoꝝ.nõ vt ſinat abire.ſed vt raptam
ouē comedat. Quid refert an ouis moꝛiať a lupo an ab illo ſcꝫ mo
loſo cũ dentes vtriuſqꝫ ſint eque graues. Rõ ꝯſiderat ſiľis actus in
multis rebꝫ.de q̃bus expꝫtus poteſt dicere v̲ba Seuus alcon defen

dit res hoīm ab hoſtib9. vt ipē tueatur eas ſibi ⁊ non alijs.

Simpliciter cecus ꝓhibetur ducere cecum.
Nec cecus cecum ducat in antra ſuum
Sed tamen inſanum prohibere nequimus alanum
Quin cecos dubio ducere calle velit
Non queritur ꝙ turpe pedes offendat eundo
Sed quid tam pauci nocte ſequuntur eum
Miror ⁊ ammiror ꝙ iter lucis arripit ille
Quem nunq̃ꝫ conſtat ſciſſe vel iſſe viam

¶ In iſta ꝑte autor ſeipm̄ excuſat ⁊ repħendit dicēs. ꝙ cecus nō debet ducere cecū ne ambo cadāt in foueā. Sed tn̄ nō debemus ꝓhibere iſanū alanū. q̄n ducat cecos dubio calle. i. ꝑ obſcuras ꝑabolas. Et nō querit̄ ꝙ turpe offendat pedes ſuos eundo. ſed q̄ritur quare tā pauci ſequunt̄ eū nocte. Et āmiror ꝙ ille arripit viā lucis quē n̄ cōſtat viā ſciuiſſe aut iuiſſe ¶ Conſtrue. cecus ꝓhibet̄ ſimpl'r ducere cecū. nec cecus ducat cecū ſuū in antra. id eſt in foueā(Sed tamen nō debemus ꝓhibere inſanū alanū) id eſt furioſum alanum(q̄n velit ducere cecos) id eſt rudes(calle dubio). id eſt doctrina obſcura. Et nō querit̄ ꝙ turpe offendat pedes eūdo. ſed ſupple q̄ritur(qđ tā pauci ſequunt̄ eū nocte. miror ⁊ ammiror ꝙ ille arripit iter lucis. quem nunquā conſtat ſciſſe vel iſſe viam

Ad bellum quia durus erat migrauit achilles
Egiſto thalamos ingrediente domi
Qui iacet in plumis nil duru[m] paſſus in illis
Non valet aſſuetus vix tolerare malum
Imbribus ⁊ ventis mutat gena laſſa colorem
Vritur ⁊ leuiter ſole tenella cutis
Mollibus aſſuetus clipeum bene nō gerit armis.
Nec retinet gladium firmiter vncta manus.

¶ Ponit aliā ꝑabolā di. ꝙ illi q̄ nō ſunt delicate nutriti ſunt fortes et dat nob exēplū ꝑ achillē. q2 achilles nō fuit bn̄ nutritus. ⁊ iō fuit bn̄ fortis ad bellandū. ſed egiſtus fuit bn̄ nutritus ⁊ iō fuit luxurioſus. vn̄ dicit. q̄ iacet in plumis nihil duri habet̄ in ill' ¶ Cōſtrue. (Achilles) ille hō(migrauit ad bellū. q2 erat durus) Egiſto) illo viro(igrediēte thalamos domi) Et(vir q̄ iacet in plumis. nil) ꝑ nō et aliq̄d(nō paſſus aliq̄d duri in ill') ſcꝫ plumis ⁊ ſupple tal' vir(aſſuetus) ſcꝫ in plumis(nō vꝫ tolerare). i. ſuſtinere(malū). i. aduerſitates Et gena laſſa imbrib9 ⁊ vētis. i. ꝑ imbres ⁊ vētos(mutat colorē) id eſt pulchritudinē(⁊ tenella cutis) id ē tenera pell' vrit̄ leuiter ſole) a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

ſole. At ſu̅pple homo. aſſuetus mollibꝫ armis nō bn̄ gerit clipeum.
Nec manus vncta .id eſt mollis (non firmiter retinet gladium

Non omnis ſocius fidus eſt: non omne fidele
Pectus. non omni me ſociate volo.
Qui ſocius volet eſſe meus. non alter ⁊ idem
Fiat ego. qui non eſt ſatis alter ego
Non teneo ſocium qui ſcit quod neſcio. vel qui
Id quod habeo me preter illud habet
Cum ſocio ſocius deliberat omnia doctus
Cum ſibi cōcordant conſona corda duo

¶ Ponit aliā ꝑabolā di. ꝙ nō oīs ſociꝰ ē fidel̄. nec etiā oē pectꝰ ē fidele. imo ꝗ vult eē bonꝰ ſociꝰ dꝫ eē fidel̄. ⁊ iō ꝗ vult eē ſociꝰ mecū nō ſit alter ꝙꝫ ego. qꝛ ꝗ ē alter ꝙꝫ ego nō ē ſociꝰ mecū Non. Nō oīs ſocius eſt fidꝰ nec oē pectus ē fidele. q̄re nō volo me ſociare oī hoī. ⁊ ſp̄ ille ꝗ volet eē ſocius meus fiat idē ego ⁊ nō alter ꝙꝫ ego. At ſu̅pple ille n̄ eſt ſatis alter ego. ꝗ nō ſu̅pple facit h̄. Et nō teneo illū ſociū meuꝫ. ꝗ ſcit qꝺ ego neſcio. vl̄ qui id qꝺ ego nō habeo preter me habet illud quia doctus ſocius deliberat omnia cum ſocio ſuo. cuꝫ. id eſt ex quo duo corda conſona .i. concordāt ſibi

Craſtinus ingrato procraſtinat omnia more
Et de cras vno cras mihi mille facit
Cur hodie non multiplicat qui multiplicat cras
Nonne dies ſolem ſignat vterqꝫ ſitum
Poſt hodie cras eſſe ſolet cum ſole reductum
Sed non cras illud quod mihi ſpondet habet
Cras illud nunqꝫ. nec ſol orietur in illo
Cum cras venturum ſit ſine fine ſuum

¶ Ponit aliā ꝑabolā di. ꝙ erat ꝗdam hō q̄ vocabat̄ craſtinus ⁊ ſꝑ ſpōdebat ſuis aliq̄d dare ꝓ cras. ⁊ nūqꝫ deueniebat ad illꝺ cras. qꝛ ſꝑ dicebat cras habebitis. ⁊ nūqꝫ ꝑuenit ad actū nec etiam in corde habuit ad tradēdū Cōſtrue (craſtinus) ille vir ſic dictus (ꝓcraſtinat) .i. de cras in cras ꝓmittit ſp̄ mihi (oīa more) .i. in ꝯſuetudine. (ingrato. ⁊ ſp̄ craſtinus (facit mihi mille cras de vno cras) .i. de vno die craſtino (Cur) id eſt quare ſu̅pple ille (nō multiplicat hodie qui multiplicat cras. Nonne) quaſi diceret ita. vterqꝫ dies. id eſt quilibet dies. ſignat. id eſt habet ſuum ſolem quia cras ſolet eſſe reductū cū ſole pꝰ hodie. i. pꝰ hodiernū diē Sꝫ cras nō hꝫ illud qꝺ mihi ſpōdet. i. ꝓmittit. qꝛ illꝺ cras nūqꝫ ſp̄ erit nec ſol oriet̄ in illo ſu̅pple cras. cū ſuū cras venturꝫ ſit ſine fine, id eſt ſine termino.

¶ Capitulum quintum

Non ſunt digna coli quecunq3 colūtur in orbe
Jugera. nec fodi vinea queq3 manu
Quid prodeſt parare ſolum vel fodere vitem
Cum nihil hoc fructus. nil ferat illa meri
Incultus requieſcat ager ſterilisq3 quieſcat
Et vitis nunq̄3 vindemianda mihi
A ſimili ceſſare probo debere datorem
Qui colit indignos. ⁊ ſua tradit eis
Qui ſua dat dignis. ſerit ⁊ metit vnit ⁊ amplat
Indignis vero res data tota perit

¶ Hoc eſt q̄ntū capl'm huius libri. in quo ꝓcedit ꝑ decē ⁊ decē verſus. Et p̄t diuidi in tot ꝑtes quot ſunt ꝑticule. vt patebit in legēdo lrām. ꝑmo ponit ſententiā ꝓuerbialē ⁊ dr̄. q̄d ꝓdeſt arare vel fodere terrā vl' vitē ſterilē. id eſt nō facientē fructū. ⁊ dicit ꝙ nō ꝓdeſt. quia nullus fructus ꝓcedit de illa ſterili terra vl' vite. Etiā ad ꝓpoſitum. quid ꝓdeſt dare bona ſua hoib⁹ prauis l' mal'. ꝑdit oīa illa. q2 praui nō curant nec memorant'. Sed ille qui dat bonis homib⁹ nō ꝑdit. immo ſerit metit vnit ⁊ amplat ¶ Conſtrue. quecūq3 iugera. i. quelibet ſpacia terre q̄ colunt' in orbe nō ſunt digna coli. i. arari. nec pro ⁊ nō. ⁊ queq3 vinea nō eſt digna. fodi manu. id eſt cū manibus Quid ꝓdeſt ꝑare ſolū. id eſt terrā vl' fodere vitē. id eſt vineā3. nihil pro nō ⁊ aliq̄d cū hoc ſc3 ſolū nō ferat. id eſt nō faciat aliq̄d fructus. id eſt ꝓficui. ⁊ illa ſc3 vinea nil ferat meri. id eſt vini. Ergo ager incultus id eſt infructuoſus quieſcat ⁊ ſterilis vitis nūq̄3 i. nō eſt vnq̄3 vindemianda mihi. id eſt a me. A ſimili probo datorem debere ceſſare qui colit indignos. ⁊ q̄ tradit eis ſua bona. ⁊ ſupple ille q̄ dat ſua bona dignis ſerit metit. vnit ⁊ amplat bona ſua. Res vero data indignis perit tota. id eſt totaliter

Nos aſinus ridere facit dum more leonis
Pingitur. ⁊ vulpes ſubdola cogit idem
Exuat hic pellem qua ſe putat eſſe leonem
Ut patiēs oneris iuſſa ſequatur heri
Hortor ⁊ vt vulpes propria ſub pelle quieſcat
Remoueat riſum pelle leonis ouās
Inflando ſe rana boui par eſſe volebat
Ulciſci pullos quos pede preſſit aquis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Aſt bos iurauit ranunculus ante creparet
Per medium, ꝗꝫ par efficeretur ei.

¶ Ponit aliā ꝑabolā di. ꝙ aſinus facit nos ridere dū pīgit̃ more
leonis. q₂ leo ē rex aīaliū. Etiā vulpes īduit pellē leonis. ꝛ vult eē
leo ꝑ fraudē. Dicit g̃. ꝙ vulpes ſtabit ſub ꝓ̃pua pelle. ꝛ aſinus porta
bit blada ad molēdinū q₂ ꝑtinet ad eos. Itē accidit ꝙ bos ibat per
campos ꝛ inucīt ranā. cui bos occidit ſuos ranūculos. Quaꝓpt̃
rana indig̃ta cupiebat fieri equal' boui, vt ſe vlciſceret̃ de ranūcul' ſu
is ꝛ cepit ſe inflare adeo ꝙ mediū crepuit ¶ Cōſtrue (aſinus facit
nos ridere dū pingit̃ more leonis. ꝛ vulpes ſubdola cogit idem) ſcꝫ
nos ridere hic. ſ. aſin⁹ (exuat pellē q̄ ſe putat eē leonē. vt patiēs one/
ris ſeq̃tur iuſſa) id ē ꝓ̄cepta (heri) . i. dn̄i Et ſp̄ ego (hortor vt vulpes
quieſcat ſub ꝓ̄pria pelle) ꝛ nō aliena (ne ouās) . i. gaudēs (pelle leoīs
moueat riſum) . i. deriſionē Et (rana volebat eē par) . i. ſilis (boui ſe ī
flando) rana inquā volebat (vlciſci) . i. vindicare (pullos q̄s) bos (ꝓ̄ſ
ſit a q̄s) in a q̄s (pede. i. cū pede. (Aſt bos iurauit) vt (ranūcul⁹ añ cre
paret ꝑ mediū ꝗꝫ efficeret̃ par) . i. ſimilis (ei) ſcꝫ boui

Surgentem druſſus feſtinat radere barbam
Ne noceat lippe vocibus vmbra gene
Apponit ſpeculum. ſpeculo monſtrante relictos
Forficibus tollit forpicibuſqꝫ pilos
Et ne prurigo caput occupet omnibus horis
Lotricem promptam (que lauet illud) habet.
Preterea faciebus aquam manibuſqꝫ miniſtrat
Quotidie ſcopis a ſcobe tecta piat
Hoc facit exterius. ſed ſordes colligit intus
Nec ſibi creſcentes radere curat eas

¶ Ponit aliā ꝑabolā di. ꝙ barbitōſor q̄dā noīe druſſus parat bar/
bā ne noceat. ꝛ apponit ſpeculū añ eos q̄s parat. ꝛ hꝫ lotricē q̄ mun
dat domū interi⁹. Et d̾t au. ꝙ iſte q̄ mūdat domū exterius nō mun
dat eā interius. q₂ eſt plenus pc̄tis ¶ Cōſtrue (druſſus) ille barbitō
ſor (feſtinat radere barbā ſurgentē. ne vmbra lippe gene noceat voci
bus. appoīt ſpeculū. ꝛ tollit pilos relictos forficibꝫ ꝛ forpicibꝫ ſpecu
lo monſtrāte) Et ſp̄ barbitōſor (hꝫ lotricē ꝓmptā q̄ lauet caput. ne
prurigo occupet illō oībꝫ horis) ꝛ ſp̄ lotrix (ꝓ̄terea miſtrat facieb⁹ a
quā manibꝫ) . i. cū manibꝫ. ꝛ ſp̄ lotrix (piat) . i. mūdat (q̄tidie tecta
ſcopis) . i. cū ſcopis (a ſcobe) . i. ab immūdicie h̄ facit exteri⁹. ſꝫ intus
colligit ſordes. i. pc̄tā nec curat eas reddere creſcentes ſibi

Conſtat vt illa manus primo perpulchra lauetur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Que ſibi preſumit vaſa lauare dei
Munda manus mundum vas qđ lauat efficit illud
Sordida ſordidius q̄ȝ foret ante facit
Tacta luto ſubducta ſibi trahit inſita ſordes
Et nigra fit ſubito que prius alba fuit
Non me verrucas iuſte reprehendit habentem
Qui ſibi portanti tubera parcit homo
Ulceribus plenum primo ſe liberet ipſum
Poſtea verrucas rideat ille meas

¶ Ponit aliā ꝑabolā dī ꝙ certū ē ꝙ illa manus pulchra lateꝛ. q̄ ꝓſumit lauare vaſa dei. qꝛ notū eſt ſatis ꝙ ſi manus fuerit imūda vas qđ lauabit erit immundū. Cōcludit ḡ. ſi manus nig̃ ponaꝛ in luto turpi tūc efficieꝛ turpior. Itē hō q̄ habet verrucas in manu nō debet me deridere ſi ego habeā eas. qꝛ ſi diceret q̄re tu habes ꝟrucas / poſſem etiā dicere q̄re tu habes. Sed qñ q̄s ē purus tūc bñ pt̄ rep̄hendere alios ¶ Conſtrue. Cōſtat. i. certū ē. vt illa manus per pulchra laueꝛ p̄mo q̄ p̄ſumit ſibi lauare vaſa dei. qꝛ mūda manus efficit. id ē facit illud vas mundū qđ lauat. ⁊ manus ſordida facit vas ſordidius q̄ȝ ante foret. id ē fuit. ⁊ ſupple manus tacta luto ⁊ ſubducta atq̄ȝ inquiſita ſupple luto. trahit ſibi ſordes. i. putredies. ⁊ ſupple manus fit ſubito nigra q̄ p̄us fuit alba. Sic hō nō iuſte rep̄hendit me habentē verrucas. qui parcit ſibi portāti tubera id ē gibbos Ergo homo liberet primo ſeipm̄ vlceribus plenum. ⁊ poſtea illa rideat. id eſt derideat verrucas meas.

Nemo poteſt pugilem nexu proſternere fortem
Ni lucte patiens aggrediatur eum
Nunq̄ȝ formoſe cecidiſſent menia troie
Ni ceptus fuerit quo cecidere labor
Incipiat quicunq̄ȝ cupit bonus ⁊ pius eſſe.
Dimidium facti qui bene cepit habet
Quomodo fiat opus niſi primitus incipiatur
Omnia principium conſtat habere ſuum
Audacem fortuna iuuat. nil grande cor audax
Terret. nil animi quicquid abhorret habet.

¶ Ponit aliā ꝑabolā dī. ꝙ nemo pt̄ ꝓſternere fortē pugilē nexu. id ē in lucta. niſi egrediaꝛ fortis vl' ſit patiēs dimittēdo ſe ꝓſternere in terrā. ſicut menia troie nūq̄ȝ cecidiſſet niſi labor fuiſſet iceptus quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

ceciderunt. Et ille incipiat bene quicunq3 cupit eſſe bonus ⁊ pius. quia q̇ bene incepit iã medium effectus habet q2 qd̄ noua teſta ca-pit inueterata ſapit. q2 deus dicit. incipe ⁊ ego iuuabo te. ideo vult concludere ꝙ fortuna iuuat audacem ¶ Construe (nemo poteſt ꝓſternere. id eſt ſuꝑare (nexu lucte) .i. in cõgreſſu certaminis (forte pugilem. ni) ꝓ niſi (patiens aggrediat᷑ eum) fortem. Item (menia for-moſe troie nunq3 cecidiſſent niſi labor fuiſſet inceptus quo cecide-re) id eſt ceciderunt. Et ſupple ille (incipiat quicunq3 cupit eſſe bonus ⁊ pius) q2 (qui bene incepit habet dimidium facti) id eſt effect' (Quõ opus fiet niſi incipiatur primitus) conſtat om̄ia habere ſuũ principiũ (Et fortuna iuuat audaces. nil) pro nõ ⁊ aliqd. ⁊ (aliqd grande nõ terret cor audax nil ꝓ nõ ⁊ aliqd (quicqd abhorret non habet aliquid animi) magnanimitatis

Non potis eſt magnus gibbo prohibente camelus
Pertranſire breuis leue foramen acus
Nec tranſire ſinit locupletem ianua celi
Dum cogit miſerum ſiſtere pondus opus
Cur anime mortem tam prauo corde requirit
Cur ſibi quod tollit viuere captat homo
Felix eſt pauper quem pauperat ipſa voluntas
Non eſt quod terga cum petit alta grauet
Nec latro nec predo nec fur. vafer inſidiatur
Dum capit aſſumptas abſq3 timore vias

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicens. ꝙ camelus habẽs gibbũ in dorſo non poteſt tranſire per foramẽ acus. Etiã dicit ꝙ mir᷑ eſt locupletẽ in-trare regnũ celorum. ideo ẽ differẽtia. q2 aliq̇ ſunt de bona fide ⁊ a-liqui non. Deinde dicit. ꝙ ille qui eſt pauꝑ volũtate eſt felix. ſed q̇ nõ eſt voluntarie pauꝑ eſt infelix. quia ſi pauꝑ vadat ꝑ nemora vl' ꝑ alium locum vadit leuiter. ⁊ diues nõ. ſed ſemꝑ timet amittere ſu-as diuitias nec vult gaudere ¶ Cõſtrue (camelus magnus non eſt potis) id eſt potens (pertranſire foramen acus breuis) id eſt parue. (Nec ianua celi nõ ſinit locupletem tranſire) id eſt intrare (dũ pondus opus) id eſt diuitiarum (cogit miſeru3 ſiſtere) id eſt ſtare (Cur homo requirit mortem anime tam prauo corde) id eſt cum iniqua conſcientia (Cur homo tollit ſibi) illd̄ (quod captat viuere) id ẽ vitã agere. Et ille (pauꝑ eſt felix quẽ ipſa voluntas paupat) id eſt paupe rem facit. Et (non eſt quod grauet terga) id eſt decipiat (cũ petit al ta) id ẽ celeſtia (Nec latro. nec p̄do. nec fur. nec vafer) .i. cautus vel ſubtil' (inſidiat᷑) inſidias poit (dũ capit vias aſſũptas abſq3 timore)

Mille vie ducunt hominem per ſecula rhomam
Qui dominum toto querere corde volunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Eſt via que ducit montes directa per altos
Vepꝛibus ꝛ ſpinis arduitate grauis
Eſt quoqꝫ nõnullus callis. quem calculus aſper
Aſperat. ꝛ plantas quotidianus arat
Eſt via per ponthum. via per deſerta. per imas
Valles. per ſcopulos. per loca dura pedi
Per nemus et latebꝛas. per luſtra timenda ferarum
Per ſpinas tribulos. per luculenta vaga

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicẽs. ꝙ multe vie ducũt hoĩem romã etiaꝫ ꝗ vult q̃rere dñm ex toto coꝛde ſuo via directa eſt q̃ ſurgit ꝑ altos mõtes. ꝛ nõnullus callis. i. aliq̇s call' ꝑuus ſiue lapis ſuꝑat aſꝑa. Etiã via eſt ꝑ ponthũ ꝑ deſerta. vt apparet in textu. idõ cõcludit ꝙ multe ſunt vie ad eundũ ad paradyſum. qꝛ aliq̇ vadũt ꝑ elemoſynas. ꝛ aliq̇ ꝑ peregrinatões. ꝛ ſic de aliјs ¶ Cõſtruc (Mille vie ducũt homines romã ꝑ ſcl'a. ꝗ volũt q̃rere toto coꝛde dñm via eſt dırcã que ducit ꝑ mõtes altos (via eſt) vepꝛibꝰ ꝛ ſpinis grauis arduitate) id ē altitudĩe (quoqꝫ). i. certe. nõnullus callis). i. aliq̇s (eſt quẽ aſꝑ calculus) id eſt ꝑuus lapis (aſperat. ꝛ arat q̄tidianus) ſupple calculꝰ (plãtas. via eſt ꝑ ponthũ via) ſupple eſt (ꝑ deſerta) via eſt (ꝑ loca dura pedi) via eſt (ꝑ nemus) via eſt (ꝑ latebꝛas) via eſt (ꝑ vaga luculẽta) via eſt (ꝑ ſpinas ꝛ tribulos) via eſt ꝑ luſtra timenda ferarum

Semꝑ hiat coꝛuus. ſemꝑqꝫ cadauera captat
Semꝑ amat mortem. mors quoqꝫ paſcit eum
Quem ſua debilitas. ꝛ quem premit ipſa ſenectus
Letificant illum cum putat ipſe mori
Non ſolum coruus moriturum ſe inſidiatur
Maxima pars hominum iam facit illud idem
Filius ante dieꝫ mortem patris optat vt heres
Fiat. ꝛ vt miſeras lege capeſcat opes
Proch dolor in clerũ tranſit dolor ꝛ ſcelus illud
Hic emit eccleſiam dum tenet alter eam

¶ Ponit aliã ꝑabolã dicens. ꝙ ſemꝑ coꝛuus hiat vt habeat cadauera. amat moꝛtẽ ſꝑ. vt moꝛs paſcat eũ. etiã ille quẽ debilitas ſua ꝑmit. ꝛ ille quẽ ſenectus ꝑmit letificat eũ. Itẽ nõ inſidiaꝛ coꝛuus ſolũ moꝛiturꝰ. qꝛ maxia ꝑs hoim facit h̄. qꝛ filius optat moꝛtẽ p̄ris. ut ſcꝫ capeſcat multas res ꝛ opes. ſed ille doloꝛ exñs inter laicos iaꝫ tranſit in cleꝝ. qꝛ vnus emit eccleſiã dũ alter adhuc viuit. ¶ Con. coꝛuus hiat ſꝑ ꝛ captat. i. cupit cadauera. amat ſꝑ moꝛtẽ. q̄qꝫ. i. cer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

te mors paſcit eum. ⁊ quem ſua debilitas ⁊ quem ſua ſenectus pre/
mit letificant illum ſupple coruũ. q2 ipſe putat mori .ſcʒ predictos
coruus non ſolum inſidiatur morituris. pars maxima hominum
facit hoc iam. id eſt nunc illud idem. filius optat. id eſt deſiderat.
mortem patris ante diem. id eſt añ tempus. vt fiat heres ⁊ habeat
multas opes. i. diuitias. pch dolor illud ſcelus trãſit .i. ſuccedit in
cler. dũ p quãdo alter tenet eccleſiam. ⁊ hic ſcʒ alius emit eam

Bis bos pcutitur dum ferrum ſentit acutum
Si contra ſtimulum calcitret ipſe ſuum
Efficit ex vno duo vulnera vulnere ferrum
Ulterior primo peior ⁊ ictus erit
Cur igitur domino ſerui parere coacti
In dominum rabie pectoris arma leuant
Hic furor. hec rabies. hec indignatio riſum
Prebet. et inuiſum querit habere malum
Dum caput oppoſitum domino ſtomachante tenebit
Grauiter euaſit vincula dauus heri

¶ Ponit aliam pabolam dicens. q bos pcutitur dum calcitrẽt con/
tra ſtimulum. ⁊ facit duo vulnera ex vno vulnere. ⁊ vlterior ictus ē
peior primo. ergo cum ſerui coacti parere domino. leuant pectoris
rabiem contra eum. hic furor. hec rabies. hec indignatio mouet nos
in riſum. ideo concludit q nos debemus facere ſicut faciebat ille
ſeruus qui erat patiens coram domino ſuo. quia cum dominus ſu
us iraſcebatur ſibi. patienter ſuſtulit omnia facta domini ¶ Con/
ſtrue. bos pcutitur bis dum ſentit ferrum acutum. id eſt aſperum.
et ſi ipẽ ſcʒ bos calcitrat contra ſtimulum ſuum ferrum efficit. id eſt
facit. duo vulnera ex vno vulnere ⁊ ictus vlterior. id eſt poſterior.
eſt peior primo. Cur igit̃ ſerui coacti parere. id eſt obedire domino
leuant arma cõtra dñm ſuum rabie pectoris. hic furor. hec rabies.
hec indignatio pbet riſum. ⁊ querit habere malum inuiſum. ſupple
ille ſeruus. euaſit ſuauiter vincula heri. id ē dñi. dum tenebit caput
oppoſitum. i. pnum; ⁊ hoc domino ſtomachante. id eſt iraſcente

Immomentaneo non eſt modus immoderato
Cum baratro donat quicquid habere poteſt
Non minus excedit normam rationis auarus
Dum nil expendens ſemper aceruat opes
Nemo ſequatur eos. quoniam vicioſus vterqʒ
Eſt via quam virtus inter utrunqʒ docet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Hic canis ille lupus cum carnem deuorat alter
Uulpes vt occultet ſeu canis alter opes
Frontibus aduerſis pugnantia crimina ſecum
Uitet. qui vite capere curat iter

¶ Ponit aliã parabolam dicens. ꝙ ſicut immomentaneus immo-derate ſua exponit ſic non minus auarus excedit viaꝫ rationis ſua nimis ſtricte retinendo. ⁊ ſic nullus ſequatur eos. ſed tenendum eſt medium. Et dicit ꝙ immomentaneus aſſimulatur cani Poſtea di-cit ꝙ ille qui vult capere iter vite. crimina vitet pugnantia frontibꝰ aduerſis. ¶ Conſtrue. modus non eſt immomentaneo immodera-to. dum donat baratro. id eſt inferno quicquid poteſt habere. aua-rus non minꝰ excedit normam rationis. dum nihil expendens ſꝑ aceruat opes. id eſt accumulat diuitias. nemo ſequatur eos. quoni-am vterqꝫ eſt viciosus. via eſt quã virtus inter vtrũqꝫ docet. Hic ca-nis. id eſt primo viuit ſicut canis. ille id ẽ alter eſt lupus. cum alter deuorat carnẽ. vt vulpes ſeu canis alt̃ occultat opes. i. diuitias. cri-mina pugñtia ſecũ frõtibꝰ. aduerſis vitet. ꝗ curat cape iter vite

¶ Capitulum ſextum

Si quis arare ſibi fructuoſum curat agellum
Et mandare ſuum poſtea ſemen ei
Primitus extirpet ſpinas. que frugibus obſunt
Et vepres ſi que ſint ibi falce metet
Obſunt ⁊ filices. cilices delere nociuas
Studet. qui ſegetes purificare volet
Non ſegetes quodcũqꝫ ſolum cum ſemine profert
Emergunt ſordes luxuriante fimo
Cura vigil bene curat agros: incuria quippe.
Reddit eos ſteriles vnde poeta refert
Neglectis vrendo filix. innaſcitur agris
Per filicem vicium denotat ipſe viri

¶ Iſtud eſt ſextũ capl'm ⁊ vltimũ huius libri in ꝗ autor ꝓcedit per duodecim ꝟſus cõnumerãdo ſemꝑ ſua documenta. Et poteſt diui-di in plures ꝑtes q̃ patebũt in ꝓceſſu. Primo dicit ꝙ ille qui vult a-rare agellũ ſuũ ⁊ mãdare ei ſemẽ ſuũ. debet penitus ⁊ ꝓꝰ extirpa-re ſpinas q̃ obſunt frugibꝰ. ⁊ metat vepres falſe. ꝗ ſunt ibi. Poſtea dicit ꝙ ꝗ vult cape corpus xp̄i. debet eſſe mundus ⁊ mũdare cõſciẽ-tiam ſuam. ¶ Conſtrue. ſi quis curat arare ſibi agellũ. id eſt agrum

fructuoſum. ⁊ ſuppl̄e curat mandare poſtea ei ſemen ſuum. extirpet id eſt eradicet. primitus ſpinas q̄ obſunt frugibꝫ. id eſt nocēt. ⁊ ſi vepres. id eſt tribulis ibi ſint. metet falce tali inſtrumento qui volꝫ purificare ſegetes ſtudeat delere nociuas cilices ⁊ filices ſuppl̄e que obſunt. non eſt ſeges. quodcūq̄ꝫ ſolū. id eſt terra profert cū ſemie fimo luxuriāte. emergūt ſordes. vigil cura bene curat agros quippe. id eſt certe reddit eos ſteriles in curia. vnde poeta refert. id eſt dicit filix vrenda innaſcitur agris neglectis. vicium viri. id eſt hominis ipſe denotat. id eſt putat per filicem per talem herbam

Neſcit homo quid dulcis habet dulcedinis eſca
Qui nunq̄ꝫ didicit . quid foret ipſa fames
Poſt ſitis ardorem poſt eſuriem duo nobis
Dulcia ſunt valde potus ⁊ ipſe cibus
Dulcius hereſcunt humano mella palato
Si malus hoc ipſum mordeat ante ſapor
Qui patitur frigus calidos veneratur amictus
Qui morbum magnum . forte ſalutis ouat
Qui bona falſa ſoli conſiderat ⁊ bona celi
Falſa ſinat penitus . ⁊ bona vera petat
Pectus ab illicitis ⁊ caſibus exuat orbis
Qui volet in celis anticipare locum

¶ Ponit aliam parabolam dicens. q̄ homo qui nunq̄ꝫ habuit famē neſcit cognoſcere dulcedinem eſce. ⁊ q̄ cibus ⁊ potus ſunt duo valde dulcia. ⁊ dicit etiam q̄ hō poſtq̄ꝫ guſtauit. res amaras dulcia ſūt ſibi poſtmodū placidiora. Et qui ꝯſiderat bona celi ⁊ falſa bona ſoli. id eſt mundi. debet dimittere falſa ⁊ petere vera bona. Et dicit etiam q̄ qui vult anticipare locum in paradiſo debet ſe cauere ab illicitis caſibꝫ ⁊ factis exuendo ſe anteq̄ꝫ moriat̄ ab ipſis ⁊ mundando ꝯſcientiam ſuam ¶ Conſtrue. neſcit homo quid dulcis eſca. id ē cibus habeat dulcedinis. qui nunq̄ꝫ didicit quid ip̄a fames foret. i. eſſet potus ⁊ ip̄e cibus dulcia ſunt nobis valde poſt ardorem ſitis. id eſt poſt eſuriem. mella hereſcūt dulcius palato humano ſi mal⁹ ſapor mordeat ip̄m ante hoc. id eſt ante dulcem ſaporem. ſuppl̄e ille qui patitur frigus veneratur calidos amictus. ⁊ ille qui ſuppl̄e patitur magnum morbum ouat forte ſalutis. Qui conſiderat bona ſoli. id eſt terre eſſe falſa. ⁊ bona celi eſſe vera ſinat. id eſt dimittat. penitus falſa ⁊ petat bona vera ſuppl̄e ille exuat pectus a caſibus. id eſt ſceleribus omnibꝫ. qui volet anticipare. id eſt obtinere locum in celis. vn̄⁹. Non meminit dulcia qui non guſtauit amara Neſcit homo plenus vitam quam ducit egenus

Non bene viuit homo . quem rerum ſollicitudo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Torquet .et examinat nocte dieꝙ metus
Non bene ſecurus dormit qui perdere vitam
Una cum rebus quas habet ipſe timet
Unde per exemplum legimus monſtraſſe tyrannum.
Qui non vt dicit verna beatus erit
Ad foueam ductus ſupra caput ipſius enſis
Pendebat tenui vix. retinente filo
Huic dapi coniunctam reſtem percepit ꝛ auſus
Non erat his. quoniam vidit vtrinꝙ necem
Sic ait eſt de me lapſum caſumꝙ timente
Aſt certum propria morte vel hoſte mori

¶ Ponit vnam parabolam dicens. ꝙ non bene viuit homo quē torquet ſollicitudo. ꝛ metus ſeu timor examinat die ac nocte. etiam ille nunꝙ dormit ſecurus qui dubitat perdere vitaȝ cum diuitijs ſuis. Unde erat quidam homo qui vocabatur tyrannus. ille erat in aliqua aqua ꝛ habebat ſitim nec audebat potare. habebat pomum ſupra naſum ꝛ non audebat comedere. quia habebat enſem ſupra caput ſuum. Sic eſt de diuite qui ſemper timet de inimico ¶ Coſtrue. homo non viuit bene quem ſollicitudo rerum torquet. id eſt moleſtat. ꝛ metus examinat dieꝙ pro ꝛ nocte. ſupple ille non bene dormit ſecurus qui timet ꝑdere vitam. vna id eſt ꝑiter cū reb̄ q̄s ip̄e habet. vnde legimus per exemplum. id eſt ꝑ ſimilitudinē monſtraſſe tyrannum. ꝙ verna. id eſt famulus. vt dicit non erit beatus. ſupple tyrannus ductus ad foueam pendebat ſupra caput ipī⁹. ſupple tyranni enſis. id eſt gladius retinente vix tenui filo. ſupple tyrānus ꝑcepit reſtem. id eſt cordam cōiunctam huic dapi. ꝛ ſupple tyrannus nō erat auſus. ſupple comedere q̄m vidit vtriuſꝙ necem ſcȝ enſis ꝛ corde. ꝛ dicit ſic de me ꝛ hoc timēte caſum. ꝙ ꝑ͛et lapſuȝ. certum eſt mori ꝓpria morte vel hoſte. id eſt ab hoſte.

Ad mala facta malus ſocius ſocium trahit. et ſic
Fit malus et nequā qui fuit ante bonus
Nec mirum. quoniam velocior ad mala pes eſt
Quā ſit ad illud opus. quod deus optat agi
Ima petit leuius q̄ȝ ſurgat ad ardua pondus
Quod vix de terra colla bouina trahunt
Nonne boues qui plauſtra trahunt quādoꝙ trahuntur.
Dum tota decliuo tramite mota ruit
Anm trahit hec ſurſum q̄ȝtum valet ille deorſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Impedit hec illum retroqꝫ ſepe cadit
Nam magis eſt pꝛonum celſo de vertice ſumptum
Quā quod ab occidua valle reſurgit iter.

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ malus ſocius trahit bonū ad ſe. ⁊ fit malus ⁊ nequā qui fuerat ante bonus. nec eſt mirum qꝛ pes hominis velocioꝛ eſt ad malū q̄ꝫ ad bonum. ⁊ q̄ꝫ ad illud qđ deus optat agi. Dicit etiam ꝙ pondus graue leuius tendit ad ima q̄ꝫ ad ardua. ⁊ etiam boues trahentes currum aliquādo trahūtur. Ideo dicit ꝙ ille qui vult eſſe bonus ⁊ iuſtus non debet ſequi malos.

¶ Conſtrue. ſocius malus trahit bonum ſocium ad mala. ſupple opera. ⁊ fit malus ⁊ nequā qui fuit ante bonus. Nec eſt mirū. id eſt non debes mirari. qm̄ pꝛo qꝛ pes ſcꝫ hominis eſt velocioꝛ ad mala. ſupple opera q̄ꝫ ſit ad illud qđ deus optat agi. id eſt deſiderat fieri. pondus petit ima. id eſt inferioꝛa leuius q̄ꝫ ſurgat in ardua. quod ſupple pondus colla bouina trahunt vix de terra. nōne boues ꝗ trahunt plauſtra hic ſurſum quantū valet. illa deoꝛſum. hec ſcꝫ rota impedit illum. qꝫ pꝛo et. cadit ſepe retro iter ſumptuꝫ de vertice celſo. nō eſt magis pꝛonū. q̄ꝫ ſupple illđ qđ ſurgit de occidua valle

Aduena ſiluarum ſi beſtia forte caninam
Incidit in turbam nonne peribit ibi
Nonne chilindroꝛum moꝛiuntur moꝛſibus illi
Quos via vel caſus pꝛotrahit inter eos
Quis (niſi ſit ſerpens) ſerpentibus aſſociatur
Cum grauiter pugnant id quod inheret eis
Marceſcunt flores ⁊ gramina moꝛtificantur
Que ſolo tactu fuſa venena cremant
Hos inter pueros dubios gens martia ponit
Utrum ſe geniti ſint ita ſcire volens
Illis nanqꝫ ſolis parcunt (vt dicitur) angues
Dum ſibi blandicijs oꝛis amicat eos

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ ſi beſtia aduena ſiluarum cadat inter turbam caninā. nōne peribit ibi. Sic aliqui reges habēt leones ⁊ quādo volunt ſcire vtrū homo ſit bonus vel malus ponūt ipm̄ inter leones. ⁊ ſi talis ſit pꝛauus cito eſt moꝛtuus. ſi ſit bonus ipſi. dimittunt eum. Etiam aliqui ſolent ponere ante tales leones pueros eoꝛum volentes ꝑſcrutari an ab ipis ſint geniti. ¶ Cōſtrue. nonne. id eſt nunquid. ſi beſtia aduena ſiluaruꝫ. id eſt aliena. cadat in turbam caninam peribit ibi. id eſt capietur. nonne illi maꝛiūtur moꝛſibus chilindroꝛum. id eſt illoꝛum ſerpentum. quos via vel caſus pꝛotrahit. id eſt ducit inter eos ſupple chilindꝛos quis aſſociat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

ſerpentibus niſi ſit ſerpens. cum grauiter pungant id quod inhereſcis) id eſt adheret ſerpentibus (marceſcunt flores ꝛ gramina mortificantur. que venena cremant ſolo tactu. gens marina) talis populus (ponit pueros inter hec) ſupple venena (volens ita) id eſt taliter. (ſcire utrum ſint geniti ſe) id eſt a ſe (angues parcunt illis ſolis) ſupple legitimis (vt dr) duz ſupple anguis (amicat eos blandicijs oris)

Cum curuare potes vł curuam tendere virgam
Fac vt ad libitum ſtat tua planta tuum.
Cum vetus in magnum fuerit ſolidata vigorem
Non leuiter flectes imperiale caput
Rurſus ſi tortam patieris ſurgere primum
Semꝑ vt eſt primo torta manebit ea
Sic homo dum puer eſt doceatur iuſſa tenere
Ne cor aſſuetis imbuat ille malis
Argillam figulus q̄uis mutauerit ollam
Sed ſicce formam non adhibere poteſt
Ceruinam pellem latrat per tecta catellus
Primitus ad ſiluas doctus vt ire queat

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ plantam tuam curuabis ad placitum dum recens ꝛ adhuc iuuenis ſit. quia ſi velis eam curuare quando erit robuſtior ꝛ magna non poſſes. Etiam dicit ꝙ quãdo puer eſt iuuenis debes ipſum bonis moribus aſſuefacere. Item dicit ꝙ figulus non poteſt facere formam ollarum dum terra eſt ſicca. ſed dum eſt humida facit voluntatem ſuam. Item paruus cãis latrat per tecta pellem ceruinam coram ipſo. vt queat ire doctus ad ſiluas ¶ Cõſtrue (fac vt tua planta ſit ad libitũ tuum dum potes curuare ipam) ſupple quia (cum. vetus fuerit ſolidata in vigorez magnum. non flectes libenter caput imperiale. Rurſus ſi primũ) id eſt in principio (patieris ſurgere tortam) id eſt curuam (ſemꝑ ea ſcilicet planta) manebit torta. vt eſt primo. Sic homo dum puer ē doceatur tenere iuſſa) id ē precepta (ne ille) ſupple puer (imbuat cor malis aſſuetis) id eſt conſuetudinibus. ꝛ (q̄uis figulus mutauerit ollam in argillam) ſcꝫ de tali terra factam ſicce) ſupple terre (catellus latrat pellem ceruinam per tectum primitus. vt queat) id eſt poſſit (ire doctus ad ſiluas) id eſt ad nemora.

Tres ſeruos tribus vſqꝫ modis ſeruire videmus
Non vni domino tres ſimul immo tribus.
Eſt nam. qui vite fidens mercede future
Subiacet imperijs obſequijs ſcꝫ dei

Hic ſeruus non eſt. quoniam qui frena ſalubris
Iuſticie patitur. liber ⁊ altus erit
Eſt quoqꝫ qui miſero ſubiectus paret homello
Ut quondam primi conſtituere patres
Non tamen hunc totum ſibi ſubiugat imperioſum.
Interior vinclis non retinetur homo
Tercius eſt ſeruus vicio qui ſemper obedit
Hic penitus ſeruus viuit vtroqꝫ modo

¶ Ponit aliã pabolã dicens. ꝙ ſunt tres ſerui in iſto mũdo q̃ ſeruiunt tribꝫ. quoꝝ vnus ſeruit deo. ⁊ iſte nõ vocat̃ ꝓprie ſeruus. Alter ſeruit homini. ⁊ iſte uocatur ſeruus liber Alter ſeruit diabolo. ⁊ iſte ꝓprie vocatur ſeruus ¶ Conſtrue. videmus tres ſeruos tribꝫ modis ſeruire. nõ ſupple ſeruiunt vni ſupple dño immo tribus. nã ſupple ille q̃ eſt fidens mercede dei. hic nõ eſt ſeruus. ſupple quia eſt liber. quoniam qui patitur frena iuſticie ſalubris erit liber ⁊ altus. quoqꝫ. id eſt certe. eſt ſubiectus q̃ paret. id eſt obedit. miſero homello. id ẽ homini. vt p̃mi patres quondã cõſtituere. id ẽ ꝯſtituerũt. nõ ſubiugat ſibi hũc totum imperioſum. homo interior. id eſt anima. nõ retinet̃ vinclꝭ. tercius ẽ ſeruus qui ſꝑ obedit vicio. hic ſeruus viuit penitus vtroqꝫ modo. id ẽ ſubijcit̃ hoibꝫ ⁊ diabolo cõmittendo vicia

Ut perpendiculo paries equetur oportet
Ne domus hoc ipſo deficiente ruat
Quomodo ſtare poteſt titubantis machina muri
Si fundamentum debile fallat opus
A ſimili. ſi quis ſublimes tendit ad artes
Principio partes corde neceſſe ſciat
Artes poſt partes veteres didicere poete
Idcirco magnum promeruere decus
Primo dictantes ⁊ poſtea verſificantes
Tendentes ferule ſuppoſuere manus
Partibus imbutos ſapientia duxit athenas.
Quadriuium triuio continuando ſibi

¶ Ponit aliam parabolam dicens. ꝙ ſi aliquis nititur facere domũ illa domus non poterit ſuſtentari niſi habeat bonum fundamentũ et ꝙ partes ſiue muri equentur perpendiculo. ne muri titubãtes cadant propter defectum fundamentorum ⁊ opus fallat. id eſt deficiat. Ad propoſitum dicit. ꝙ ſi aliquis tendat ad ad artes ſublimes neceſſe eſt vt primo ſciat principia et partes cordetenus. quia qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

neſcit partes inuanum tendit ad artes ¶ Conſtrue. oportet vt pa-
ries equetur. id eſt aptetur. perpendiculo. id eſt menſure. ne domus
ruat. id eſt cadat. hoc ipſo ſcȝ muro deficiente. quomodo machina
muri titubantis. id eſt trementis poteſt ſtare. ſi debile fu ndamen-
tum opus fallat. id eſt deſtruit. A ſimili. ſi quis tendit ad ſublimes
artes. id eſt ad maiores ſcientias neceſſe ſuꝑple ē vt ſciat primo par-
tes corde. id eſt cordetenus. veteres poete didicere. id eſt didicerūt
artes poſt partes. idcirco. id eſt ideo. promeruere. id eſt promerue-
runt. magnum decus. id eſt honorem. primo dictantes. id eſt com-
ponentes. ⁊ poſtea verſificantes manus tendentes ſuppoſuere. id ē
ſuppoſuerunt. ferule partibus imbutos ſapientia. id eſt arte. conti-
nuando ſibi. id eſt partibus. triuio. id eſt ſcientie triuiali. ſcȝ gram-
matice. logice. ⁊ rhetorice. quadruuium. id eſt geometriam. aſtrolo
giam. ariſmetricam. ⁊ muſicam

Illicitos miſerande puer compeſce furores
Scito ꝙ ad mortem commouet hoſtis eos.
Aufert his mentem miſeroſqȝ videto dolores
Altera plus iſtis ſunt meditanda tibi
Eſto memor ꝙ puluis eris et vermibus eſca
In gelida putris quando iacebis humo
Non erit in mundo qui te velit vltra videre
Cum tua rancidior ſit carne rupta caro
Cur proprio caput enſe ſecas. cur ſponte cathenas.
Demonis incurris. cur ſua iuſſa facis
Motibus aſſidue ſurgentibus obuius obſta
Nec ſuperet. qui te ſic ſuperare putat

¶ Hic autor ponit vnam parabolam ſic. O puer miſerande com-
peſce furores illicitos. q̄a diabolus mouet eos. vt ducat te ad mor
tem. auferendo tibi mentem de his que debes cogitare. ſcilicet q̄ſ
fueris quid ſis ⁊ quid eris ⁊ quomodo tu de limo terre es factus.
Et memor eris ꝙ cras eris puluis ⁊ cinis. ⁊ cum in terra ſepultus
fueris eris ipſis vermibus putrida eſca. Et non erit aliquis amico
rum qui te amplius cupiat videre. quia caro tua erit rancidior et
magis putrida q̄ȝ caro corrupta. Quare ergo ſecas caput tuum p-
prio enſe. Et quare incurris ſponte cathenas ⁊ laq̄os demōis volū
tatē eius implēdo Ergo reſiſtere debes tēptatōnib⁹ ⁊ inſtātib⁹ ſug
geſtionib⁹ diaboli. ne ipe te vincat in pfundū inferni te pducendo.
¶ Conſtrue. O miſerāde puer. i. o miſer hō. ꝯpeſce. i. repme. illici-
tos furores. i. p̄ua opa. ſcito. i. ſcire debes. ꝙ hoſtis. i. diabol⁹. ꝯmo-
uet. i. excitat eos. ſ. furores. ad mortē. i. ad eternā dānationē. ſuꝑple

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

diabolus(aufert)id eſt auertit(mentem)id eſt cogitationem(his) id eſt ab his que debes cogitare(qꝫ)pro et(videto)id eſt cogita(miſeros dolores)id eſt magnas miſerias.ſcꝫ huius mundi (Altera) ſupple miſeranda(ſunt meditanda)id eſt cogitanda(tibi)a te(plus ſcꝫ predictis(Eſto memor)id eſt ſis recordans(ꝙ eris)id eſt efficieris(puluis)id eſt cinis(et eſca)id eſt cibus(vermibus.quando iacebis putris)id eſt putreſcens(in gelida humo)id eſt in frigida terra et ſupple aliquis homo(non erit in mundo qui vult)id ē cupiat(videre te vltra)id eſt amplius(cum)id eſt ex quo(caro tua.id eſt corpus tuum.ſit rancidior.id eſt fetidior.carne rupta.id eſt corrupta: Cur.id eſt quare.ſecas.id eſt occidis.caput tuum. id eſt animam tuam.proprio enſe.id eſt proprijs operibus tuis.⁊ cur incurris.id eſt incidis.ſponte.id eſt voluntarie.cathenas.id eſt laqueos.demonis.id eſt diaboli.⁊ cur facis ſua iuſſa.id eſt ſuam voluntatem.ſupple o homo tu obuius.id eſt reſiſtens.obſta.id eſt reſiſte .motibus ſurgentibus.id eſt ſuggeſtionibus inſtantibus.aſſidue.id eſt continue.ne pro vt non.vt ſupple diabolus non ſuperet te.id eſt deuincat te ſibi conſentiendo qui ſcꝫ diabolus putat.id eſt eſtimat.ſic ſuperare te.id eſt deuincere te.

Heu quid homo tantum querit qui tranſit vt vmbra.
Qui nunc ſtare putat.nunc cadit ima petens
Quid certum manet huic.niſi mors ⁊ mortis imago
Hunc ſemper ſequitur.hunc tenet.huncqꝫ trahit
Heu cur gaudet homo.cur ille ſuperbit.et ad quid
Cur ducit ſtatum.qui cinis eſt ⁊ erit
Cur cupit et metit.et cur ſibi ſubdere temptat
Omnia cur ſemper viuere poſſe putat
Non ſic non.quoniam perit illa putatio vana:
Ros cadit.et vite rurſus ad ima ruit
Sic ſtat homo vel dic quo facto cetera conſtant
Quid plus ſunt.vana.ſingula queqꝫ nihil

¶ Hic dicit.quid homo tm̄ querit cumulare diuitias:quia quando credit firmiter ſtare tunc tranſit vt vmbra.⁊ ad ima cadit Et nihil homini manet certum niſi mors ⁊ imago mortis.quia ſemper ſequitur hominem ſemper trahit atqꝫ ſemꝑ tenet Heu cur hō gaudet ſiue ſuperbit.⁊ ad quid. Cur etiam ip̄e homo magnum ducit ſtatum ſiue pompam qui cinis eſt ⁊ erit Et cur cupit ſibi oīa ſubdere putando ſe ſemper viuere poſſe. Sed non eſt ſic.quoniam illa putatio vana perit ⁊ deficit atqꝫ cadit ſicut ros ⁊ ruit in nihilum.⁊ memoria eius perit de terra ac ſi nunqꝫ fuiſſet ſuper terram. Quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

amplius.omnia que poſſit homo in hoc mundo ꝯſequi vana ſunt et tranſitoria . nec in ipſis aliquid firmitatis eſſe conſtat . Et ideo homo debet illa cupere que ſunt vera ⁊ eterna bona non tranſitoria ſiue caduca operando virtuoſe ⁊ ſe exercendo in rebus pijs. ⁊ vt ipſis mediantibus poſſit conſequi regnum celorum.quod nobis concedere dignetur.qui regnat trinus ⁊ vnus in ſcl'a ſcloꝝ. Amen

¶ Conſtrue. Heu quid.id eſt ad quid.homo querit. id eſt cumulat.tantū ſupple diuitiarum.qui.ſcȝ homo.tranſit . id eſt perit. vt vmbra.id eſt ad nihilū.qui ſcȝ homo. putat ſe nunc ſtare. ſupple firmiter.⁊ ipſe cadit nunc petens ima.id eſt infimum ſtatum. Quid certum manet huic.ſcȝ homini niſi mors ⁊ himago mortis . quia mors ſemper ſequitur hunc.ſemper trahit hunc. atqȝ ſemper tenet hunc ſcȝ hominem Heu cur homo gaudet.cur ille ſuperbit.id eſt extaltat ſe.⁊ ad quid.ſupple ſuperbit.⁊ cur ducit ſtatum.id eſt pompā qui eſt cinis ⁊ erit cinis. Cur cupit.id eſt quare auarus eſt.⁊ metit: id eſt cumulat ⁊ cur temptat ſubdere ſibi omnia.cur ſemper putat: id eſt eſtimat ſe poſſe viuere in hoc mundo. Non ſic non ſic. ſupple erit quoniam illa vana putatio petit vt ros a facie ſolis. ⁊ ruit id ē cadit.rurſus.id eſt iterum.ad ima vite.id eſt ad terminū vite. Sic homo ſtat ſcȝ in hoc mundo. vel dic quo facto.id eſt qua conditione.cetera ſupple opera hominis.conſtant.id eſt reputātur q̄d plus ſunt niſi ſingula vana ſunt.⁊ quecqȝ.id eſt quecunqȝ facta hominis ſupple ſunt.nihil.id eſt ad nihilum reputantur

¶ Doctrinale altum parabolarum Alani cum gloſa finit feliciter. Impreſſum Dauētrie per me Iacobum de Breda. Anno dn̄i. M.cccc. xciij. Ip̄o die Hieronymi ꝯfeſſoris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Urget te nox nunc dicer musa medullis
Et tu stridmea poni quod scribe lyram
Curaque firmatas arcubus desidet sub oras
Et sine ingenio pectus amat suum
Ingredimur veras dicturi carmine laudes
O carmen hinc ludo pyndarus ore suevit
Cerula quid spino furiosi equora parte
Naufragiumque timeo seva pericula mei
Quid legit iratas odiosis flatibus undas
Devorat cupidus barbara scylla rates
Hanc non effugit sorpe tantus ulixes
Et tu arte palladis usus ope
Et in ferreto que nudia linde ponto
Confinet. magnas quod in sternet aquas
Hoc opus inuge no. meus hoc sine nubibus apta
Pectora sunt ... hic varia malis
Pondera non ... sit hic sorpe ferenda
Et magis herculeos hic valet ista thoros
Alta via sunt humili fringenda negotia versu
Maior est stilo gloria tanta meo
Parva pro stultis simul venerabilis auris
Mer data deformat paupercula dona manus
Et deus ... munera capit agne sabeos
Hic est ... victima grata deo jovi
Ceres prodita soli seratas dedalus alas
Optulit et Cereri ... prima plant
Magis ... fert sordida musta lyra
Sic rapiunt magni munera ...
Ut sic quadrid ut ... pia ... nosat
Rependat ... quod subit illa sacris
Vili fit argento pura si mente feratur
Gratia et est auro charior una dato
Parva ... placuit tecta molorchi
Illi quod domito terga leone tulit
Dum ... persus sceptra generosa ...
E fragili ... vase bibebat aqua

Cui ad [illegible] dimisso porrige [illegible] ori
Dum venit aurato [illegible] [illegible]
In simili [illegible] tractabis [illegible] aure camenas
[illegible]: nobilium fama decus [illegible]
Sagunt [illegible]: plus [illegible] [illegible] orbis
Magnum [illegible] toto in viget orbe genus
Qualis ubi corpus: [illegible] forma: pectora: vires
Quas non [illegible] addidit alma bonis
Fros [illegible] [illegible]: quod formidat [illegible]
[illegible] et [illegible] posset amor [illegible]
Cum tua [illegible] [illegible]: vultu que spargit honor
Signa verecundi [illegible] pudoris habes
[illegible] quendam [illegible] Dardana magno
Roma: quod [illegible] [illegible] [illegible]
Gloria [illegible] laudando [illegible] illa [illegible]
Materia [illegible] [illegible] historia [illegible]
Vata fuit [illegible] [illegible] [illegible] ab ore [illegible]
[illegible] [illegible]: religioque [illegible]
Mascula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Mater mea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] adest [illegible] Germania [illegible] [illegible]
Non negat [illegible], patrie [illegible] [illegible] [illegible]
Affirmat [illegible] [illegible] Colonia [illegible]
Cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
O [illegible] si possem tua [illegible] volumina digna
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Nec ego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] romas
Festinat [illegible]: et festinat puelle
Et [illegible] [illegible] [illegible] in orbe latet
Ingresso [illegible] [illegible]: plausu [illegible] [illegible]
Et dat [illegible] [illegible] signa nove
[illegible] [illegible] clamet simul: [illegible] [illegible]
Consentit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dolor: [illegible] et meror [illegible]
Iam [illegible] [illegible]: garrula [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deplorat ademptum
Et flet amisso mesta marita viro

Si prius ab aduentu veniat turbine fati
Differat hec luctus dissimulatque suos
Ut io plausus clament simul: aspiret celo
Conferet hunc celebrem laeta corona diem
Spargite odoratos flores: herbasque virentes
Osculat excelsa pluma palma viam
Leta peregrinis vinciuntur postica tapetis
Cuncta gerat frondes: et sua donat fores
Illuminat ethereos radios sol egneus astro
Aer variat tristes aspera bruma niues
Ut io plausus clament simul: aspiret celo
Conferet hunc celebrem laeta corona diem
Hesperia virginee referunt turba cohortes
Et petit hunc dominum crebra salute suum
Illa coronatis incertat crinibus auris
Laudet et effusis ista superba comis
Altera Chrysolitos habilis gerat altera torque
Hec cantat: hec festos ducere arte choros
Ut io plausus clament simul: aspiret celo
Conferet hunc celebrem laeta corona diem
Assiduo late consonet et compita lingua
Concrepet argenti phystula docta lyre
Sursitet et tympana: sonitu tuba martia: cornu
Hic strepat et grato tibia iuncta sono
Largaque solenni fiat cena pompa
[illegible] sit aduerso prodiga sumptus meo
Ut io plausus clament simul: aspiret celo
Conferet hunc celebrem laeta corona diem
Adsit et intoto sed illustria mensa triumpho
Et videant festos omnibus ore iocos
[illegible] et iusto nimium sint leta labore
Cum [illegible]: et [illegible] sedeat ipse sua
Adueniet quod nouo letana corda fauore
Et gaudet plaudet: et fine: felle: iocis
Ut io plausus clament simul: aspiret celo
Conferet hunc celebrem laeta corona diem
Finis est
Opus inuig dum spatio effusum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 32